Poštnina plačana v gotovini.

Cena Din 1·—

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1·—, na 16 straneh Din 2·—, mesečna naročnina Din 20·—, za tujino Din 30·—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 177 Ljubljana, torek, dne 30. decembra 1930 Leto I.

Fašizem priznava neuspeh svoje vzhodne politike

»Italija ni nikoli nameravala ustvariti kake grupacije držav pod svojim gospodstvom« - Nove polemike s francoskim tiskom - Nedoslednost fašistične zunanje politike

Rim, 29. decembra. n. Fašistovski tisk objavlja o potovanju grškega ministrskega predsednika Venizelosa v Beograd, Varšavo in na Dunaj le kratka poročila. Več besed posvečajo prihodu maršala Franchet d' Espereya v Atene, kjer ga je sprejel Venizelos in mu priredil celo banket. Prihodu Venizelosa v Rim, ki je bil določen za 7. januarja, pripisujejo fašistovski listi posebno važnost.

»Tevere« pripominja, da je pot maršala Franchet d' Espereya v Atene ob tem času simptomatična. » Giornale d' Italija« pa opozarja na pisanje francoskega tiska, posebno pariškega lista »Temps«-a. Ta list je dejal, da so zadržanje Grčije napram sosedom in drugi momenti dokazali, **da je bila netočna trditev fašistovskega tiska, da sta se Grčija in Turčija zbližali po posredovanju Italije. Italijanski namen, da bi se ustvarila nova grupacija držav, na katere čelu bi stala Italija, se je potemtakem ponesrečila.** Rimski list fe trditve francoskih listov zavrača in pravi, da predstavlja grško-turško zbližanje važen moment za utrditev miru v vzhodnem Sredozemskem morju. Posebej je treba naglasiti, pravi list, **da Italija nikoli ni nameravala ustvariti neko grupacijo držav pod svojim gospodstvom,** nasprotno je italijanska zunanja politika delovala in še dela za vzpostavitev prijateljskih odnošajev med velikimi in malimi državami. Italija je pri sklepanju sporazumov z drugimi državami vedno pazila na skupne interese in se ni nikoli spuščala v taka pogajanja z namenom, da bi škodila tujim interesom.

Za tem očita »Giornale d' Italia« »Tempsu«, ker je opozoril na to, da Grčija ne bo mogla kljub zbližanju z Italijo nikoli pozabiti na težke žrtve, ki jih je morala prestati po znani krfski aferi, ko je morala odstopiti Italiji Dodekaneške otoke. Venizelos se je moral po navedbah »Temps«-a vdati pritisku raznih okolnostih in sedaj skuša izkoristiti vse momente, da čim bolje izvede svoje namene. »Giornale d' Italija« pravi seveda, da je to le mizeren izgovor in da Italija ni nikoli gledala na malenkosti, nego da je zasnovala svojo politiko na široki osnovi ter na dalekosežnih vidikih.

Končno očita fašistovski tisk francoskemu tisku, da je povodom potovanja jugoslovanskega zunanjega ministra Marinkovića v Atene naglašal, da vodi Grčija lojalno politiko napram svojim sosedom in da se ne bo nikoli pustila izrabiti v tuje politične svrhe, ki bi bile naperjene proti katerikoli njeni sosedi, posebno pa proti Jugoslaviji. Grčija se zaveda, da zavisi njena varnost na Balkanu od njenega sodelovanja z Jugoslavijo. Na to trditev odgovarja »Giornale d' Italia«, da nikakor ne more razumeti, v kakšni zvezi sta varnost grške države in grško-jugoslovansko sodelovanje. To, pravi list, je le nov znak zavratne francoske hegemonistične politike na Balkanu.

Berlin, 29. decembra. Glasilo nemških socijalnih demokratov »Vorwärts« je objavilo članek o fašistovski zunanji politiki. Članek se bavi predvsem z glavnimi in značilnimi tendencami te politike v l. 1930, po katerih se italijanska zunanja politika razlikuje v primeri s prejšnjimi leti.

Zunanja politika Italije v teku l. 1930 — piše »Vorwärts« — ima to posebnost, **da je postala polagoma v pretežni meri politika fašizma. Italijanska vlada je sedaj v stikih s fašističnimi strankami vseh dežel in skuša na ta način utrditi svoj položaj, ki je doma že omajan.** Reakcija po drugih državah napreduje le vsled pomoči, ki jo dobiva od italijanskega fašizma.

Karakteristična stran italijanske zunanje politike pa je njena nedoslednost. Danes hoče povesti Balkan proti Evropi, jutri pa bi že hotela nastopiti skupno z Nemčijo proti Franciji, pojutrišnjem pa bi že skušala postaviti reakcijonaren zid med vzhodom in zapadom s pomočjo monarhistične restavracije v srednji Evropi.

Dejstvo, da je Italija pripravljena stopiti na areno, predstavlja resnično nevarnost, ki grozi Evropi, in ne nedavno Mussolinijevo naznanilo, da je fašistovska ideologija blago za izvoz.

Venizelos o pomenu svojih sedanjih obiskov

»Jaz sem iskren prijatelj tako vaše države kot Italije« - Nikake tajne proti nikomur V Beogradu je imel pogovor z Nj. Vel. kraljem, predsednikom vlade in dr. Marinkovićem

Beograd, 29. decembra. l. Ko je prispel grški ministrski predsednik Venizelos na železniško postajo, je stopil k skupini novinarjev, ki so ga pričakovali v dvorski čakalnici. Bilo je ob 20·15.

»Jaz sem Vam na razpolago,« je dejal g. Venizelos, »stavite mi vprašanja.«

Na vprašanje, kakšen je namen njegovega potovanja v Varšavo, na Dunaj in v Rim, je Venizelos odgovoril: »Sklenil sem posetiti vse one države, ki so nastale po vojni, in one države, ki so bile med vojno na drugi strani barikade. Tako sem bil sedaj v Nemčiji, Češkoslovaški, Madjarski in Turčiji. Sedaj pa odhajam na Poljsko in v Avstrijo, da ju obiščem.«

»A zakaj v Rim,« ga je vprašal neki novinar.

»Grem, da tam vidim g. Mussolinija.«

»Mar samo za to, da ga vidite?«

Tedaj je g. Venizelos energično odvrnil: **»Jaz sem iskren prijatelj tako Vaše države kot Italije. Vi ste videli, kako iskreno in prijateljsko je bil g. Marinković sprejet v Atenah.** Mene so prav tako prisrčno in prijateljsko sprejeli sedaj v Beogradu in sedaj, ko odhajam v Rim, ste lahko prepričani, **da nimam nikake tajne in da tam ne nameravam proti nikomur ničesar storiti, kakor tudi tu nisem ničesar napravil.«**

G. Venizelos je dodal, da se bo iz Rima vrnil v Atene preko Brindisija. Na vprašanje glede njegovih vtisov za časa svojega kratkega bivanja v Beogradu je Venizelos izjavil:

»Nj. Vel. me je sprejelo in sem imel zelo interesanten razgovor z njim. **Vi veste, kako velike simpatije in čuvstva gojim napram Nj. Vel. kralju, s katerim sem imel čast sodelovati že za časa balkanskih vojn.**

Nato sem se sestal s predsednikom vlade generalom Živkovićem in končno z g. dr. Marinkovićem, ki ga zelo cenim. Imel sem priliko, da z njim izmenjam svoje misli o stvareh, ki nas medsebojno zanimajo.«

Ker je ostalo le še nekaj minut do odhoda vlaka, se je Venizelos oprostil pri novinarjih in pristopil k predsedniku vlade generalu Živkoviću, ki je prispel na kolodvor, da se od njega poslovi. Vse do prihoda vlaka je ostal Venizelos v razgovoru s predsednikom vlade in zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Poleg njiju so bili na postaji prisotni minister dvora Jeftić, avstrijski poslanik v Beogradu Plönies in grški poslanik Melas. Točno ob 20·35 je zapustil g. Venizelos Beograd in se z budimpeštanskim brzovlakom odpeljal v Varšavo.

Beograd, 29. decembra. AA. Predsednik grške vlade Venizelos je sprejel na potu v Beograd v vlaku dopisnika agencije Avale, ki mu je stavil nekoliko vprašanj, na katera je g. Venizelos ljubeznivo odgovoril. Takoj v začetku je izjavil Venizelos: Obiska na Dunaju in v Varšavi bom napravil iz taktike in kurtoazije. Že ko sem sprejel položaj predsednika grške vlade, sem si napravil načrt, da obiščem vse prestolice sosednih in oddaljenih prijateljskih držav. Lani sem posetil Prago in Berlin, letos pa bom Varšavo in Dunaj.

Dalje je odgovoril g. Venizelos na vprašanje dopisnika agencije Avale, ali so resnične vesti, da se bo sestal na Dunaju s Curtiusom, Grandijem in Bethlenom:

Ali vi verujete v to? Razume se, da do takega sestanka ne bo prišlo. To bi se moglo razumeti v slabem zmislu, kajti ko sem se v Ankari slučajno sestal z Bethlenom, je bilo v tisku več takih verzij. **Vi veste, da je politika Grčije preveč jasna v vseh svojih nijansah in da Grčija noče nobene politike tako zvanih blokov.**

Subotica, 29. decembra. l. Davi okrog 1. ponoči je potoval skozi Subotico grški ministrski predsednik Venizelos. Na postaji sta ga pozdravila načelnik osrednjega tiskovnega urada g. Marjanović in načelnik informacijskega odseka g. Radovanović. Venizelos se je po kratkem postanku odpeljal naprej v Budimpešto.

Budimpešta, 29. decembra. n. Davi ob 6·15 je prispel v Budimpešto Venizelos. Pol ure kasneje je nadaljeval svojo pot proti Varšavi.

Nemčija grozi z ostrejšo revizijonistično politiko

Voditelj katoliškega centruma zahteva radikalno preorijentacijo zunanje politike

Berlin, 29. decembra. d. Znani vodja katoliškega centra dr. Kaas, ki se je že prav često izrekel proti politiki dr. Stresemanna in ki velja kot kandidat za mesto zunanjega ministra, je k neki knjigi o nemški zunanji politiki spisal predgovor, **v katerem zahteva radikalno preorijentacijo nemške zunanje politike. Zahteva revizijo poljske meje, priključek Avstrije k Nemčiji, vrnitev nemških kolonij, prostost oboroževanja za Nemčijo ter stavlja še druge zahteve, ki so jih do sedaj zastopale samo nemške desničarske stranke.** V zvezi s tem javljajo nemški listi, da se bo nemški zunanji minister dr. Curtius meseca januarja prihodnjega leta zadnjič odpeljal v Ženevo. Če tam ne bo mogel prodreti s svojim stališčem proti Poljski, bo podal ostavko in napravil prostor politiku ostrejšega kurza.

Pariz, 29. decembra. d. Pariški listi so vznemirjeni zaradi pisanja poslanca dr. Kaasa. »Temps« in »Journal des Débats« pišeta: Vsi nemški državniki hočejo vzpostavitev nemške oblasti na svetu. Oni zahtevajo revizijo mirovnih pogodb, spremembo vzhodnih mej, pravico za Nemčijo, da se neovirano oborožuje, kakor tudi združitev z Avstrijo. Mnenja posameznih se razlikujejo le v vprašanju sredstev, ki bi jih bilo treba uporabiti za izvedbo posameznih stopenj. »Journal des Débats« vidi pred seboj že novo delitev Poljske in aneksijo Avstrije, kakor tudi vzpostavitev nemškega Reicha. Če se to uresniči, piše list, bomo kmalu stali pred močnejšo Nemčijo kakor pa leta 1914.

Tudi grof Apponyi proti Bethlenovemu režimu

Senzacijonalen članek v »Pesti Naplo« — Misli se, da bo morala vlada v kratkem razpisati nove volitve

Budimpešta, 29. decembra. n. Grof Apponyi, šef legitimistične stranke, je v listu »Pesti Naplo« objavil uvodni članek, ki je povzročil veliko senzacijo v madjarskem političnem življenju. Grof Apponyi je zelo ostro kritiziral vladino notranjo politiko, češ da životari ob malenkostnih uspehih. Napad na notranjega ministra, ki je tik pred božičem izjavil, da se vlada sploh ne bavi z vprašanjem revizije volilnega zakona, se je, kot vse kaže, Apponyiju zelo posrečil. Mnogi ugledni opozicijski poslanci so danes izjavili, **da bo ta opozicijska izpoved grofa Apponyija mogočno vplivala na nadaljni razvoj vladinega položaja.**

Štefan Friedrich, bivši predsednik vlade, je izjavil danes, da je potrebno sodelovanje vseh opozicijskih strank. **Splošno prepričanje javnosti je, da bo madjarska vlada razpisala v kratkem nove volitve ter razpustila parlament.** Grof Apponyi se baje pripravlja na sodelovanje z opozicijo, ker je uvidel, da je danes najbolj popularno baš nasprotovanje grofu Bethlenu. S tem namerava ojačiti vrste svojih pristašev.

Nj. Vel. kraljica kumica nove zastave »Jadranske straže«

Beograd, 29. decembra. l. Dne 18. januarja 1931. bo v Beogradu na svečan način blagoslovljena zastava beograjskega krajevnega odbora »Jadranske straže«. Pri blagoslovitvi bo kumovala Nj. Vel. kraljica Marija. Ta svečanost se bo spremenila v veličastno manifestacijo krajevnega odbora »Jadranske straže« v prisotnosti najodličnejših zastopnikov te naše rodoljubne organizacije. Blagoslovitev se izvrši v dvorani Oficirskega doma. Zastava je izredno lepo izdelana ter nosi na eni strani v latinici, na drugi strani pa v cirilici napis: Mesni odbor »Jadranske straže« 1930.

Povratek ministrov Serneca in Švrljuge

Beograd, 29. decembra. AA. Minister za finance dr. Stanko Švrljuga in minister za gozdove in rudnike inž. Dušan Sernec sta se vrnila z božičnih praznikov v Beograd in danes prevzela posle.

Stalni bolgarski konzulati v Jugoslaviji

Beograd, 29. decembra. l. Po sklepu bolgarske vlade se bodo v začetku leta 1931. ustanovili v naši kraljevini stalni bolgarski konzulati.

Visoko odlikovanje dveh belgijskih profesorjev

Beograd, 29. decembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za promet sta odlikovana z redom sv. Save III. stopnje gg. Viktor Reynard in Gustav Maniel, inženjerja in profesorja tehniške fakultete na univerzi v Gentu. Odlikovanca sta oproščena plačila takse.

Stanje maršala Joffrea skrajno kritično

Pariz, 29. decembra. AA. Maršal Joffre je imel relativno dobro noč. Njegovo stanje pa je navzlic temu še kritično. Zdravniški posvet še ni izdal biltena.

Pariz, 29. decembra. AA. Maršal Joffre je sicer noč mirno prebil, tudi je ostal pri popolni zavesti, vendar njegove moči vidno ginevajo, čeprav kaže bolnik nenavadno velik odpor. Predsednik republike, ministrski predsednik, zunanji minister Briand in vojni minister Barthou in mnogo drugih odličnih oseb je sporočilo bolnikovi rodbini svoje globoke simpatije. Angleško poslaništvo v Parizu je prejelo brzojavko angleškega kralja, v kateri izraža globoko sočustvovanje z bolnim Joffrom.

Pariz, 29. decembra. AA. *Zdravstveno stanje maršala Joffra je skrajno kritično. Njegove telesne sile popuščajo.*

Canterburski nadškof o gospodarski krizi

London, 29. decembra. AA. Snoči je govoril canterburski nadškof v canterburski katedrali o žrtvah, ki jih morajo doprinesti vsi razredi, da se ublaži sedanja gospodarska kriz v Angliji.

V tem trenutku morajo žrtvovati vsi: industrija, poljedelstvo, delavske organizacije, da se premaga sedanja kriza.

Nekateri sloji morajo žrtvovati prednosti, ki niso več v skladu s sedanjimi razmerami na korist ljudstva, dokler se ne obnovi predvojni življenjski standard. Nadškof je končno poudaril, da morajo bogataši omejiti svoje izdatke na zabavo in razkošje.

Več optimizma!

Vsak dan mi gre bolje, je bil recept, ki ga je z uspehom sugeriral francoski zdravstvenik Coué raznim namišljenim bolnikom in ta recept je zelo priporočljiv tudi za nekatere naše politične bolnike. Predvsem za one ljudi, ki vidijo vedno pred seboj le nepremagljive težave, ki vedno le jadikujejo in vzdihujejo in ki vsled tega nikdar ne pridejo do dela. Vsem tem ljudem bi bilo treba prav tako sugerirati, da bi vsak dan dan malo pogledali okoli sebe i potem vzkliknili: vsak dan nam gre bolje, vsak dan je naš napredek vidnejši. Kmalu bi odpadla njih namišljena politična bolezen in kmalu bi postali sposobni tudi za delo in ne samo za jadikovanje.

In kdor je le količkaj objektiven, ta bi tudi brez vsake sugestije moral potrditi, da smo od osvobojenja v resnici silno napredovali. Poglejte samo naše prestolice, kako silen razmah so doživele v povojnih letih. Še pred 12 leti je bil Beograd od vojne čisto porušeno mesto, danes pa obstoje le še zadnji sledovi tega razdejanja. Celo kaldrma, oni nesrečni beograjski tlak, ki je stalno povzročal toliko tožb in več ali manj posrečenih dovtipov, izginja in bo kmalu čisto izginila. In Zagreb! Celi novi deli mesta so nastali in se še grade vedno nove palače in hiše. Skoraj podvojil je Zagreb svoje prebivalstvo v desetih letih in še vedno enako nagel je tempo njegovega razvoja. A tudi naša Ljubljana je krepko in silno napredovala. Vsako leto se poveča število njenih hiš in že se gradi tudi njen prvi nebotičnik. In kamor pridete na deželo, povsod vas pozdravijo nove hiše, povsod so tu dokazi našega napredka. V resnici, stalno napredujemo in z močnim korakom.

In ne samo na enem polju, temveč na vseh. Poglejte samo na razvoj naše kulture! Slovenska knjiga je dosegla nepričakovan napredek in vedno nove knjižne zbirke nastajajo in vse so sijajno opremljene ter se tudi kupujejo. Naše časopisje je po svojem obsegu že kos največjim listom in še se stopnjuje konkurenca med listi. In na šolskem polju! Še pred dvanajstimi leti brez meščanskega šolstva, danes že skoraj ni večjega kraja brez meščanske šole. Vrhutega pa je srednje šolstvo že razvito skoraj do viška, poleg tega univerza, konservatorij Narodna drama itd., povsodi silne pridobitve, povsodi nepričakovan napredek.

In kakor je na šolskem polju, tako je tudi na vseh drugih. S tem pa seveda ni rečeno, da ne bi mogel biti naš napredek še večji in da je še vse polno stvari, ki kar kriče po zboljšanju. Marsikaj bi tudi že dosegli, če ne bi motili napredka oni nesrečni nezadovoljneži, ki neprestano samo jadikujejo in jemljejo s tem dobro voljo za delo sebi in drugim. Zaradi napredka že zato treba vsak dan govoriti tem ljudem, kako smo napredovali, ker se na ta način vzgaja optimizem, ki je prvi pogoj vsega napredka. Vsak dan napredujemo, to je jugoslovanska konstatacija, vsak dan napredujemo, to je vzpodbuda, da bo postala ta konstatacija še večja resnica. Optimizem treba tudi sugerirati, da ne bodo namišljeni bolniki motili našega razvoja.

Kajti osnovna resnica življenja je, da optimist premaga težave, pesimist pa sam obnemore. Če se turist že naprej boji, da ne pride na vrh, potem je najbolj, da sploh ne poskusi te poti, ker bo pri prvi nepriliki obnemogel sredi pota. V tem je namreč stvar, da optimizem podvoji sile, pesimizem pa jih manjša. Optimist naredi to, kar more in še nekaj več, pesimist pa niti tega, kar bi mogel brez posebnega napora. Optimist z vsakim korakom odstranja eno zapreko, pesimist pa postavlja z vsakim korakom novo zapreko. Kako pa bi tudi mogel človek delati, če že naprej ne veruje v uspeh dela.

Zato je bilo vedno tako, da so velike dobe ustvarjali optimisti, pesimisti pa samo kvarili utis njihovega dela. Seveda pa ima tudi optimizem svoje meje in ona brezglava lahkomišljenost, ki hoče z enim skokom doseči vse, sploh ni pravi optimizem. Kajti optimizem ne izključuje kritičnosti, ker hoče, da se dela dobro. Ta kritičnost samo ne sme iti tako daleč, da ubija vero v lastno moč, da ne ubija poleta.

Jugoslovani preživljamo danes odločilno dobo, ko moramo z vsem naporom svojih sil dvigniti tempo svojega razvoja. To dosežemo le z optimizmom in zato je optimizem pogoj, brez katerega ni nič. In da večamo ta optimizem in ga povsodi razširimo, je treba, da velja tudi za naše javno življenje Couéjev recept in da si dan na dan ponavljamo: Gre že boljše, napredek je tu!

Resne težkoče avstrijske vlade

Težavna pogajanja o razdelitvi davkov — Spletke krščansko-socijalne desnice proti dr. Enderju — Izjava dr. Schoberja o položaju

Dunaj, 29. decembra. d. Pogajanja vlade in vladnih strank s parlamentarno opozicijo o novi razdelitvi davkov, ki trajajo že nekaj tednov, **so vladi že večkrat grozila s krizo.** Pogajali so se o celi vrsti kompromisnih predlogov, končno so pa vsi propadli. Socijalno-demokratsko opozicijo, ki pri teh pogajanjih nastopa kot zastopnica dunajske mestne hiše in dežele Dunaj, vodi finančni referent mesta Dunaj Breitner, ki je do sedaj z izredno žilavostjo branil vse dosedanje finančne vire mesta Dunaja proti vsem zahtevam države in drugih dežela, ki, kakor znano, zahtevajo na stroške Dunaja 42,000.000 šilingov na leto. Ta primanjkljaj na dohodkih bi utegnil resno ogrožati dosedanje socijalno kakor tudi gradbeno delovanje mesta Dunaja. To pa je ravno cilj krščansko - socijalne desnice, **ki hoče voditi boj do skrajnosti, da onemogoči položaj vlade dr. Enderja.**

Zvezni kancelar dr. Ender je, kakor znano, večkrat izjavil, **da njegova vlada stoji in pade z zakonom o novi razdelitvi davkov.** Nocoj torej, pred potekom starega zakon o razdelitvi davkov in drugih z njim v zvezi obstoječih zakonov, je bil položaj ta-le: socijalno - demokratična opozicija je kazala precejšnjo umerjenost, **ker noče, da pride do krize Enderjeve vlade.** Na drugi strani ji je na tem, da se hitro rešita zakona o podaljšanju podpore za brezposelne in podpore v stiski, ki, kakor znano, istotako v dveh dneh izgubita veljavo. Zato je opozicija stavila nove predloge in z njim pristala na nove koncesije. Financijelno pomenijo novi predlogi kakih 30,000.000 šilingov namesto 42,000.000, ki jih zahteva vlada. Ta znesek naj bi se dobil na ta način, da bi se dosedanji imovinski davek, ki je v celoti pripadal državi, razdelil med dežele, pri čemer pa bi se Dunaj odpovedal svoji kvoti. Razen tega je predlagala opozicija obnovitev davka na živila in življenske potrebščine, ki ga je ustavno sodišče pred kratkim deloma odpravilo. To naj bi se zgodilo v obliki zveznega zakona in donos davka naj bi se istotako razdelil med dežele. Končno bi se Dunaj odpovedal tudi novemu davku na pivo. Vlada, vladne stranke in druge dežele so deloma odklanjale nove kompromisne predloge, deloma pa so stavljale spreminjevalne predloge. Pogajanja še trajajo in se bodo tudi jutri nadaljevala. Za pesimizem, ki se pojavlja pri nekaterih, pa ni nobenega vzroka.

London, 29. decembra. n. »Observer« objavlja intervjuv svojega dunajskega dopisnika z avstrijskim zunanjim ministrom dr. Schoberjem. Dr. Schober je izjavil, da ni strankarsko opredeljen in da je njegov meščanski blok odločno vplival na potek volitev. Vlada bo ostala zvesta demokratskim načelom ter se bo ravnala po zakonih. Gospodarska kriza v Avstriji je zelo težka in bo treba spričo tega skrčiti do skrajne mere državne izdatke. Ne bo pa obenem mogoče znižati davkov in ostalih državnih dohodkov.

Sovjetska nevarnost za vzhodno Evropo

Dr. Maniu o položaju — Edina rešitev v federaciji držav po Briandovem načrtu

Bukarešta, 29. decembra. n. V svojih nedeljskih številkah so prinesli tukajšnji listi izjave bivšega ministrskega predsednika dr. Maniuja, ki jih je dal tik pred svojim odhodom na francosko rivijero. Maniu je izjavil, da se politična situacija v Romuniji konsolidira in da se je pričelo delo na podlagi pravnega reda in ustave, kar je neovrgljiva zasluga nacijonalno - kmetske stranke. O krizi, ki vlada v Romuniji, je dr. Maniu dejal, da je sestavni del svetovne gospodarske krize. **Narodi v zhodni Evropi so se morali zavarovati predvsem pred sovjetsko propagando.** Občutek nevarnosti preprečuje vsako podjetnost. Daleč sem od tega, je dejal, da bi mislil, da bodo sovjeti po svoji lastni krivdi povzročili propast svoje države. To so le fantazmagorije. Proti sovjetom je treba uresničiti Briandov načrt, to je konfederacijo evropskih držav, v kateri bodo sodelovale predvsem one države, ki imajo svoje gospodarske interese na isti platformi. To so pred vsem Romunija, Bolgarska, Češkoslovaška, Grčija, Madjarska, Jugoslavija in Poljska. Zveza teh držav bi morala postati zid, ob katerem bi se zrušil sovjetski napad.

Bukarešta, 29. decembra. n. Ministrski predsednik Mironescu je snoči odpotoval v Pariz, od koder krene na francosko rivijero, kjer se že mudita dr. Maniu in Titulescu.

Poostritev političnih preganjanj v Italiji

Deset procesov pred izrednim sodiščem v januarju — Pojačanje milice ob francoski meji in v Julijski Krajini

Pariz, 29. decembra. n. Današnji listi prinašajo mnoga poročila o delovanju tajne policije »OVRA« v Italiji. V poslednjih dneh je ta policijska organizacija dala aretirati mnogo ljudi v severni Italiji in Sardiniji. Večino aretirancev bo sodilo posebno sodišče za zaščito države. **Dovolj značilno pač je, da se bo pred tem sodiščem v samem januarju vršilo okrog 10 procesov proti nasprotnikom fašizma.**

Tukajšnja »Liberta« poroča, da so po vsej Italiji, posebno pa v obmejnih krajih, poostrili fašistovski teror. V Julijski Krajini in na italijansko-francoski meji se je število obmejnih fašističnih oddelkov podvojilo in potrojilo. Ob priliki poslednjega procesa proti protifašistovskemu nacijonalističnemu društvu so dognali, da pošilja protifašistovska koncentracija iz Pariza mnogo propagandnega materijala preko meje v Italijo. Spričo tega so sedaj uvedli strogo cenzuro na vseh obmejnih postojankah. Pisma odpirajo in preiskujejo stanovanja.

Italijanski prekooceanski polet in Vatikan

»Giornale d' Italia« napada vatikansko glasilo, češ da polet prezira

Rim, 29. decembra. n. O italijanskem prekooceanskem poletu italijansko glasilo »Oservatore Romano« skoro ni beležilo niti vrstice. To seveda ni bilo prav fašistovskemu tisku in »Giornale d' Italia« je sedaj napadel vatikanski organ, češ, **da je tako brezbrižno šel mimo velikega dogodka, ki je zgodovinskega pomena ne le za Italijo, marveč za ves svet, česar niso priznali le italijanski, temveč vsi drugi tuji listi.** »Giornale d' Italia« pravi, da se mu zdi, ko da bi bil Vatikan kje na koncu sveta in bi iz njega ne bilo mogoče ničesar videti, kar se dogaja po svetu. To sicer ni strašno in tudi zaradi tega polet ne bo končal neuspešno, toda vendar je treba beležiti rezerviranost vatikanskega glasila, ki gotovo ni taktična, zaključuje »Giornale d' Italia«.

Raba, 29. decembra. AA. Italijansko zračno brodovje, ki leti pod vodstvom zračnega ministra generala iz Italije v Brazilijo, je moralo zaradi viharja in toče pristati v Bolani v Portugalski Gvineji.

Rim, 29. decembra. AA. Minister za letalstvo Balbo je izjavil poročevalcu »United Press«, da so bili italijanski letalci sprejeti na afriški obali tako od francoskih kakor od španskih in portugalskih oblasti kar moč prijazno in tovariško. Velike težkoče so imeli letalci na tem delu svoje poti v Južno Ameriko zaradi peščenih megel. Zato jim izreka najtoplejšo zahvalo. Polet iz Bolome do Natala preko južnega Atlantskega oceana bo italijanska eskadrila poskušala pri prvi polni luni.

Gospodarska depresija v Franciji

Pariz, 28. decembra. AA. Finančni minister Germain Martin je dal danes novinarjem izjavo, v kateri je naglasil, da je še pred nekoliko meseci izgledalo, da bo Francija ostala obvarovana pred posledicami gospodarske krize, ki besni po svetu. Med tem je kriza zajela narode tako, da omejujejo kupovanje industrijskega blaga. Vendar je treba vedeti, je nadaljeval Germain Martin, da se je v Franciji zbralo mnogo kapitala in da ni na mestu ona utrujenost, ki se čuti v Franciji. Vlada bo zahtevala, da nihče ne sme širiti alarmantnih vesti. Francija bo našla nove možnosti, da uredi potrebe po kolonijskih posojilih in izvede gospodarsko pripravljenost države. Vsi dogodki bodo našli vlado na svojem mestu. Vlada bo gledala, da zadosti vsem potrebam francoskega narodnega gospodarstva.

Čevljarji proti otvarjanju Bat'ovih čevljarnic

Beograd, 29. decembra. l. Danes so se v obrtnem domu zbrali čevljarski obrtniki in industrijci s kožami iz vse države. Na konferenci so sklenili predložiti vladi resolucijo, s katero bodo zahtevali, da vlada in merodajni faktorji preprečijo zgraditev Bat'ine tvornice v Jugoslaviji. Na zborovanju je nastopilo več govornikov proti nelojalni konkurenci glede popravljanja obutve in proti škodi, ki bi jo napravila tuja industrija domači.

Nastopili so tudi proti ustanavljanju novih Bat'inih prodajalnic v državi. G. Krajcer iz Maribora in g. Windischer, predsednik zveze slovenskih industrijcev, sta nastopila v imenu čevljarskih obrtnikov in industrijcev iz Dravske banovine. Izbrali so odbor za resolucijo in zaključili svoje zborovanje okrog poldne.

Izvolitev dr. Furlana za privatnega docenta potrjena

Beograd, 29. decembra. AA. Na podlagi čl. 20. zakona o univerzah je s sklepom ministra prosvete potrjena izvolitev dr. Borisa *Furlana* za privatnega docenta filozofskega prava na pravni fakulteti v Ljubljani.

Imenovanje člana izpraševalne komisije

Beograd, 29. decembra. AA. Na podlagi čl. 3. pravilnika o polaganju državnega strokovnega izpita za asistente na univerzah in visokih šolah je minister za prosveto postavil za člana-izpraševalca administrativnega prava v komisiji v Ljubljani dr. Albina *Ogrisa*, izrednega profesorja na pravni fakulteti univerze kralja Aleksandra v Ljubljani.

Upokojitev

Beograd, 29. decembra. l. Z odlokom finančnega ministra je na lastno prošnjo upokojen Miroslav *Benedikt*, knjigovodja II-3 pri finančni direkciji v Ljubljani.

Ostavka na državno službo

Beograd, 29. decembra. AA. S sklepom prosvetnega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta je sprejeta ostavka na državno službo Hinka *Copa*, asistenta na tehniški fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Dr. Kramař za veliko slovanstvo

Praga, 29. decembra. AA. O priliki 70-letnice dr. Kramařa se je vršila v Pragi velika manifestacija. Dr. Kramař je v svojem nagovoru na množico izjavil, da želi živeti toliko časa, dokler ne doživi osvobojenja Rusije in bo mogel pripraviti pot za mlado, veliko in silno slovanstvo.

Atentat na ravnatelja »Adeverula«

Bukarešta, 29. decembra. d. Danes popoldne je prišel v uredništvo »Adeverula« mlad dijak, ki se je vrinil v sobo ravnatelja Sokora, češ da mu mora izročiti neko prošnjo, in dvignil nanj samokres. Dijak je dvakrat sprožil, ne da bi meril. Med nato sledečo borbo je dijak ravnatelja udaril s samokresom in ga lahko ranil. Streljanje je privabilo v sobo uredniško osebje, ki je napadalca razorožilo. Napadalec se zove Dumitrescu, je 18 let star in je baje dijak na gimnaziji v Jassyju. Povedal je, da ga je poslal neki protisemitski strankarski voditelj in pristaš profesorja Cuse, ki mu je preskrbel tudi orožje, da bi Sokora spravil s poti.

Vandervelde o fašističnih intrigah na Balkanu

Bruselj, 29. decembra. AA. Socijalistični voditelj Vandervelde piše v listu »Populaire«, da je Evropa v veliki nevarnosti in da utegne izbruhniti vojna prav tako nenadoma kot leta 1914. Najbolji dokaz za to so bojeviti govori Mussolinija ter fašistične intrige na Balkanu. Prav tako resnega značaja je veliki napredek narodnosocijalistične stranke v Nemčiji ter komunistov. Vandervelde zahteva v članku, naj se takoj izvede določba versaillske pogodbe, ki govori o splošni razorožitvi ter izjavlja da bo versaillska pogodba ostala le prazen kos papirja vse dotlej, dokler ne bo v Evropi popolne razorožitve.

Hrvatski emigranti brez denarja

Dunaj, 29. decembra. d. Včerajšnji »Abend« prinaša čez celo prvo stran dolgo poročilo o stanju v Italiji pod naslovom »Zarote v masah proti Mussoliniju«.

Svoje poročilo bazira »Abend« na poročila pariškega lista »Liberté« in ameriškega lista »New York Times« ter dodaja obema poročiloma svoj komentar. Uvodoma list opozarja na številne aretacije, ki so se izvršile v raznih mestih Italije kakor tudi na razne procese, ki so se vršili in ki se še vrše proti raznim protifašističnim elementom in tako tudi proti mnogim generalom in višjim oficirjem. Vse to dokazuje, da se je pričelo splošno protifašistično gibanje.

Kar se tiče finančnega stanja Italije, omenja list, da je to silno slabo.

Nadalje pravi »Abend«, da je fašistična vlada vsled finančnih težkoč reducirala plače uradnikom in da je morala iz istega vzroka *ustaviti tudi vse podpore vsem inostranskim organizacijam, ki jih je doslej podpirala. Tako so ustavljene vse podpore Heimwehru, hrvatskim emigrantom Paveliću in Perćecu ter njihovemu tisku in končno tudi makedonstvujuščim.* List pravi nadalje, da se je pred desetimi dnevi vršil v Chiasso sestanek vseh teh tujih organizacij in na tem sestanku se jim je povedalo, da jim italijanska vlada ne more izplačevati nobenih podpor več. Nato sta Pavelić in Perćec odpotovala v Nemčijo k Hitlerju in Hugenbergu, da prejmeta od njih podporo, toda nista imela *nobenega uspeha.*

Novi bankovci po 10 in 100 dinarjev

Beograd, 29. decembra. l. Dne 21. januarja 1931. stavi Narodna banka v promet nove bankovce po 10 Din stalnega drugega izdanja, od katerega se bodo razlikovali le po datumu, nazivu države in podpisih. V kratkem pridejo v promet tudi novi 100 dinarski bankovci. Bankovci bodo imeli naziv naše države ,datum 1. decembra 1929. in podpis guverneja Ignjata Bajlonija in člana uprave Andreja Radovića.

Znižanje uradniških plač na Romunskem

Bukarešta, 29. decembra. n. Na svoji poslednji seji je romunski parlament sprejel zakon o znižanju plač državnih uradnikov za 8—25%.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 29. decembra. d. V južnih Alpah: južno vreme, oblačno, kesneje dež v nižavah, a v višavah snežni viharji. Vedno močnejši južni vetrovi. Plazovi.

Prva akademija smučarjev v Bohinju

Bohinjska Bistrica, 27. decembra.

Smuški klub Bohinj je imel 26. decembra ob 15. uri velepomembno akademijo — prvo te vrste v naši državi!

Že predpriprave so vzbudile veliko zanimanje med ljudstvom celega Bohinja. — Prihiteli so v trumah iz vseh vasi Bohinja. Celo iz daljnih Gorju in Koprivnika. Gospod kapetan gr. čete M. Maksimović in g. župan Mavrič sta kot pokrovitelja sedela v prvih vrstah. — Počastili so prireditev tudi g. župnik Andrejčič, g. ing. Reje, g. dr. Vacek i. dr. Prosveten dom je bil premajhen in mnogo ljudi je ostalo zunaj. Ker so akademijo oddajali po radiju, je tudi občinstvo napolnilo dvorano že pred 3. uro.

Program je bil zelo pester in pravi odsvit vsega kulturnega življenja v Bohinju..

Otvoril je predsednik Sm. K. B. g. T. Godec, ki je v kratkem jedrovitem govoru označil misijo kluba v tem kraju glede na mednarodne smuške tekme v letu 1931 in v bodočnosti Bohinja sploh. — Povdaril je velike žrtve tistih, ki so priredili akademijo, se zahvalil pokroviteljema, organistu g. Jožku Vrankarju, pevcem in godbenikom, g. prof. Janku Ravniku za skioptično predavanje. Prijateljsko se je spomnil inicijatorja in organizatorja akademije g. ing. J. Sodje.

Nato so pevci zapeli Bohinjsko himno ter Po planincah luštno biti, ilustrirano z ukanjem, mukanjem in kravjimi zvonci — kakor na planinah. Nato so pevci izročili s ponosom pozdrave Triglavu. Po pesmi »Triglav moj dom« se je nenavadno dobro odrezal Šramel (Quintet) z »Venčkom narodnih« in »Gorenjskim pozdravom«. Pesem nas je povedla nadalje preko »Gorenjskih skalnih strani« in v »Koroške rute«. Nenavadno lepo pa nam je g. ing. J. Sodja v svojem govoru podal zgodovino Bohinja — njegovo življenje — krasoto in dojemanje smučarjev te krasote, ki prišedši s Triglava na Srednjo Vas, v cerkvi Sv. Martina hvalijo za Višjega za ta paradiž smučarjev. Zadivila je vse poslušalce Minka Prezelj s pesmijo »Nezakonska mati«, ki jo je zapela s čustvom in dovršenostjo. — G. Ravnik in g. Torkar pa sta bravurozno odigrala na citrah »Venček narodnih« in »Čebelno koračnico.«

Najbolje pa so se odrezali Bohinjski tamburaši in dokazali, da takih zborov ni daleč naokoli. Sledili sta še »Jaz bi rad rudečih rož« in »Državna himna«.

Na posledku nas je pa g. prof. Janko Ravnik s skioptičnimi slikami popeljal po naših Alpah, to brez posebnih »pik« in drugo smuško »višjo« tehniko ter nas dovedel na najlepše smučarske terene naših krajev, to je na »Vogel« in od tam stoječ na beli gori predstavil smučarja, ki s ponosom in radostjo zre v bodočnost Bohinja in na razvoj smučarstva v naši lepi Jugoslaviji.

Odplačevanje zaostalih davkov

Davčni oddelek finančnega ministrstva je razposlal vsem finančnim direkcijam navodila za tolmačenje in spopolnitev naredbe z dne 12. decembra o obročnem odplačevanju zaostalih davkov.

Na vprašanje, ali je mogoče pri odobravanju petletnih obročnih odplačil zaostalih davkov iz prejšnjih let, vporabljati čl. 79 finančnega zakona za leto 1927-28, vpoštevaje za začetni rok 1. januar 1931, razjasnuje oddelek sledeče:

Davčni dolgovi, ki izvirajo izza časa pred 1. januarjem 1927, niso podvrženi 3% obrestovanju do 1. januarja 1927, pač pa od tega dne dalje pa do plačila posameznih obrokov. Ostali davčni dolgovi po starih zakonskih predpisih so podvrženi 3% obrestovanju od dneva dospelosti do dneva plačila posameznih obrokov.

V točki 6. zadnja vrsta razpisa oddelka davščin z dne 12. dec. 1930 št. 91.351 je napačna vpostava »od dneva plačanja«, pravilno bi se moralo glasiti: »do dneva plačanja«.

Važno zborovanje planinskih podružnic

V nedeljo se je vršilo v Grobelnem zborovanje rogaške in poljčanske podružnice SPD glede skupnega gospodarstva planinskih postojank na Boču

Grobelno, 28. decembra.

Za Boč in njegove postojanke (stolp, restavracija in planinsko zavetišče), ki jih je v tem letu postavila agilna poljčanska podružnica, je skrbela do zdaj edinole poljč. podružnica. Ker pa spada ta takorekoč v delokrog obeh zgoraj omenjenih podružnic in pa da bi se tujski promet čimbolj dvignil, sta na tem zborovanju sklenili obe podružnici, da delujeta odslej naprej skupno.

Zedinili so se zato na tem zborovanju, ki je bilo z obeh strani polnoštevilno obiskano, da rogaška podružnica prevzame od poljčanske polovico dolga, toda v najvišji meri do 20.000 Din, zato pa slednja prepusti rogaški polovico lastninske pravice. Tudi vse bodoče investicije se bodo izvršile na skupne stroške, tako da bosta obe podružnici solastnici; istotako kot vsi stroški z enakimi deli zadenejo obe podružnici, gredo vsi dohodki z enakimi deli podružnicama v korist.

Za to skupno gospodarstvo se je nato izvolil upravni odbor, ki ga tvorijo poleg vsakokratnih predsednikov obeh podružnic in vsakokratnega zastopnika lastnika zemljišča na Boču, za rogaško podružnico še gg. **Oton Kovačič, Šket in Verk** in za poljčansko gg. **Finžgar, Zeilhofer in Ritonja.**

Z željo, da bi v najkrajšem času postavili na Boču še četrto postojanko, in to vzorno planinsko kočo, je ravnatelj g. dr. Šter, predsednik rogaške podružnice, zaključil lepo uspelo zborovanje. —an.

Litijsko pismo

Dolgoletni in zaslužni pevovodja pevskega društva »Lipa« g. Peter Jereb je odložil svoje mesto. Pevovodstvo je prevzel g. Milan Pertot, učitelj v Litiji in namestnik dirigenta g. Kumarja pri učiteljskem pevskem zboru v Ljubljani.

Kot pevovodja je g. Jereb skozi dolgo vrsto let vodil pevsko društvo »Lipo« in dosegel mnogokrat prav lepe uspehe. Znan je tudi po svojih lahkih in melodijoznih pesmicah, katere je vprav nalašč ustvarjal za šibkejše podeželske zbore. Mnogo teh pesmi, posebno še cerkvenih, leži še neobjavljenih v njegovih zapiskih. — Ustanoviti bo treba mladinski pevski zbor, ki bo v par letih »Lipo« popolnoma prenovil in poživil. Vse premalo se tudi brigamo za teoretično naobrazbo pevcev! Ta nedostatek bomo odpravili najlažje, če začnemo z najmlajšimi.

Sokolsko društvo v Litiji pripravlja prav obširen program za Silvestrov večer.

Novo mesarijo bo v začetku novega leta otvoril v hiši g. Kamničarja mesar Franc Kramar, ki se je izučil mesarske obrti pri mesarju g. Borišku v Litiji. To je že četrta mesarija v našem kraju in se še govori, da bo v kratkem otvorjena še ena mesarija. Ko bi kdo izmed mesarjev hotel še cene mesu nekoliko znižati, bi nam še najbolj ustregel in bi imel kmalu tudi največ konzumentov.

Na zadnji občinski seji sta bili sprejeti v občinsko zvezo družini g. Viljema Ranzingerja in g. Karla Urbasa.

Ugotoviti moramo, da je zanimanje za »Jugoslovana« pri nas vedno večje. Zlasti delavstvo je začelo prav pridno segati po njem. Čemu ne, saj je »Jugoslovan« oni list, ki se zavzame in skrbi za vse sloje našega naroda in je torej tudi vsakomur najbližji. Poskrbeli bomo tudi za nedeljsko kolportažo »Jugoslovana« po hišah, da z njim čim preje in najbolje seznanimo naše prebivalstvo. Vsem, ki se zanj zanimajo, ga pošljemo za 8 dni brezplačno na ogled. Samo prijavite se litijskemu dopisniku »Jugoslovana«, ki sprejema tudi vse inserate za časopis.

Banovinska cesta na vrh Pohorja

Maribor, 29. decembra

Kr. banska uprava je v drugič razpisala oddajo del za zgradbo velike ceste transverzalke, ki bo vezala mesto Maribor preko Hoč—Reke—Mariborske koče s Sv. Arehom (Ruško kočo). Gre tu za prvi del proge od Reke pri Hočah do vrha Kaple na meji med Hoškim in Slivniškim Pohorjem.

Licitacija za oddajo del za prvi del ceste je bila pri sreskem načelništvu dne 20. decembra 1930. Komisija, ki je imela nalogo, da prouči ponudbe podjetnikov, je bila sledeče sestavljena: gradbeni inspektor Zajc kot pooblaščenec banske uprave, gradbeni svetnik Juran za sresko načelstvo in načelnik Žebot za okrajni cestni odbor mariborski.

Javili so se trije reflektanti: Stavbena družba »Probuda« iz Ljubljane, mestni stavbenih inž. Kiffmann iz Maribora in stavbenik Dukič iz Ljubljane. Proračunana vsota za prvi del proge Reka—Kapla (nekako v sredini črte Reka – Mariborska koča) je znašala za vsa dela 817.175 Din 40 p. Najnižji ponudnik je bila tvrdka »Probuda«, ki je, kakor smo se informirali, ponudila, da zgradi omenjeni del ceste za vsoto 812.000 Din. Drugi dve tvrdki sta bil nekoliko dražji.

Čim bo banska uprava odobrila licitacijo, bo podjetje začelo z delom.

V kolikor smo informirani, se pripravljajo tudi načrti in razpis za ostalo progo do Sv. Areha. S te mbi bila zgraditev te velikopotezne ceste iz Maribora vrh našega vabljivega zelenega Pohorja zagotovljena. Če bo šlo v tej zadevi z istim tempom kot dosedaj in če bodo vsi faktorji podpirali stremljenje okrajnega cestnega odbora glede pohorskih cest, bo že v par letih odprto naše Pohorje za veliki promet z vozili. Naš turizem bo s tem mnogo pridobil. In mesto Maribor bo imelo s pohorsko transverzalko vsaj nekaj odškodnine za to, da so se odselili skoraj vsi važnejši uradi.

Zagonetna smrt narednika Brodnika

Njegovo truplo je našel pastir po dveh in pol meseca

Bihač, 29. decembra.

Pretekli mesec je zagonetno izginil orožniški na[illegible]ik Janez Brodnik iz Slovenije. Zadnje čase je služil v Bosanski Krupi kot komandir orožniške postaje. Dne 10. oktobra je službeno odšel v okolico in se ni več vrnil. Šele pred dnevi je bil njegov zagoneten nestanek pojasnjen.

Brodnik je bil vesten, požrtvovalen in dober orožnik. Nadrejeni so bili ž njim zelo zadovoljni in so uvedli strogo preiskavo, da ugotove, kam je izginil. Ugotovili so, da je zadnje dni pred nekom veliko pil in bil ves spremenjen. Opazili so ga v družbi nekega narednika, s katerim je ponočeval v neki gostilni, kar ni bila njegova navada. Ta dan, v petek 10. oktobra, se je vrnil iz vasi Vranjske Mosure. Pod večerom so ga opazili neki seljaki ne daleč od vasi, kako je taval sem in tja. Nenadoma je krenil v gozd in ni se več vrnil. V začetku so sumili, da je pobegnil, toda državna blagajna, ki mu je bila poverjena, je bila v redu. V njej je bilo celo nekaj njegovih prihranjenih tisočakov. O tali sta samo dve možnosti, da ga je kdo umoril ali da je izvršil samomor.

Preden je prišel v Bosansko Krupo je Brodnik [illegible]mreč služboval v Izačiću, kjer so bila razbojništva na dnevnem redu in njegova je šla zasluga, da je roparje in razbojnike v tem kraju iztrebil. Zato je bil opravičen sum, da so Brodnik ubili tisti, ki jim je bil v teh krajih strah in trepet. Osumljen je bil musliman Nadarević, ki prebiva nedaleč od Bosanske Krupe in ima tri žene. Z eno teh je baje Brodnik imel ljubezensko razmerje. Nadareviča so zaslišali in ga obdržali v sodnem zaporu. Vse je govorilo, da je on umoril narednika in vrgel njegovo truplo v Crno jezero pri Bosanski Krupi. Muslimanu pa niso mogli ničesar dokazati.

Minili so tedni in meseci in smrt narednika Brodnika bi ostala za vedno tajna, da ni 21. t. m. neki pastir našel, ko je iskal svoje ovce, truplo nekega neznanega možkega. Truplo je bilo na nekem zelo nepristopnem kraju, več kilometrov od Bosanske Krupe. Bihaška komisija je ugotovila nato, da gre za truplo pogrešanega narednika Janeza Brodnika.

Našli so ga v sedečem stanju v popolni opremi s puško. Bil je bos. Poleg trupla so bile ovojnice in čevlji. Truplo so prenesli v Bosansko Krupo, kjer so ga obducirali in ugotovili rano na glavi. Imel je popolnoma razbito lobanjo. Po mnenju zdravnikov izvira rana od strela od blizu ali pa od udarca z ostrim predmetom. Velika je verjetnost, da se je Brodnik usmrtil sam, izključeno pa ni, da je žrtev neznanega morilca in v tem pravcu še nadaljujejo tamošnji orožniki preiskavo.

Novice iz škofjeloške okolice

Škofja Loka, 29. decembra.

Neizbežen tok časa tira razvoj Škofje Loke napram Kameñitniku in proti Pevni, kjer so se v preteklih letih zgradile mnoge stanovanjske hišice. Naravno, da je zanimanje za zemljišča obilno in plačujejo m² zemlje od 15 do 20 Din, kar je razmeroma dovolj drago. Ta teden se je izvedla parcelacija Žagarjeve njive tik pokopališča. Stanovanjske stavbe si na pomlad zgradijo Škofjeločani fotograf Avgust Blaznik, urar Matteweber Gabrijel in brivec Oblak Valentin. Škofja Loka je dobila nov fotografski atelje g. Janka Šelhavsa iz Železnikov. Lična stavba ima betonski podstavek, sicer pa je vsa konstrukcija lesena. Močna gradbena delavnost je razvita v Stari Loki. Zasebniki so si zgradili številne stanovanjske hiše, so prizidali gospodarske objekte in na vobče dokaj adaptirali. Na Trati pri kolodvoru je nastala nova stanovanjska kolonija.

Občinski proračun Škofje Loke, ki je bil davkoplačevalcem 14 dni na vpogled je bil končnoveljavno sprejet v redakciji, kakršno smo objavili. Pritožb ni bilo. Upati je, da proračun banska uprava brez izpremembe odobri.

Nepoboljšljiv dečko je komaj 10letni Franc J. od Sv. Duha pri Škofji Loki. Kljub mladim letom dela otrok skrbi in brige svojim staršem in vzgojiteljem. Fanta se je opetovano zalotilo pri nepoštenih dejanjih; tudi pri tatvinah. Poslednjič je nepobolšljivec izmaknil nekaj denarja in si je nakupil slaščic, sladkorčkov in cigaret.

Prednjaškega tečaja v Kranju se je udeleževalo tudi več bratov in sester iz škofjeloškega okoliša. Izpiti so končali precej nepovoljno. Z dobrim uspehom pa je dovršil župni tečaj znani sokolski in prosvetni delavec učitelj v Dražgošah g. Jože Zupančič. Čestitamo!

Retečani so pridno na delu za zgraditev nove štirirazrednice. Težkoče pa so nastale, ker so si mnenja glede pripravnosti sedanjega zemljišča za šolo nasproti starega poslopja deljena in želi druga skupina zamenjavo sveta za trato poleg sedanje šole. O potrebi in koristnosti take izmene bodo Retečani sami najbolje vedeli ukreniti; pripravni pa sta obe parceli, čeprav se zatrjuje vrhu vsega, da bi šla zamenjava v diferenco več tisoč dinarjev Po zamisleku upamo z novim letom stavbo dvigniti iz tal. Ob tej priliki bo tudi končnoveljavno treba razrešiti vprašanje šolske telovadnice, ki je osobito v reteških okoliščinah nujno potrebna za uspešni razmah telesne vzgoje.

Zlobna roka je z denunciantskim pismom hotela pripraviti uglednega javnega delavca, posestnika in podstarosto sokolske čete v Retečah br. Luskovca iz Godešič ob vsesplošno zaupanje in ugled, hoteč ga prikazati kot razvraten element. Oblasti, na zadevo opozorjene, so uvedle strogo preiskavo in je upati, da prejmejo podleži v najkrajšem času zasluženo plačilo; br. Luskovec pa popolno zadoščenje.

Božični prazniki so minuli brez posebnih dogodkov; najbolj so prišli na račun smučarji, ki jih je bilo vse dneve na okoliških poljanah dovolj in je zdravo razigrana sportna mladina šele v mraku našla pot na domove. Smučarji so imeli začetkom tedna prvo predavanje. Nad 60 udeležencem je govoril br. Sicherl Janko, ki je v dobri uri izvajanj obdelal osnovne nauke smučanja z ozirom na opremo. Marsikateremu sportniku bodo prišli začetni pojmi glede izbire smuči, čevljev, obleke, opreme stremen in maže zelo prav. S sportnimi predavanji se bo nad okvirjem Sokola nadaljevalo.

Novice iz Kamnika

Plesna sezona. — Silvestrovanje. — Božičnica invalidov.

Plesna sezona v Kamniku je na višku. Vaje plesne šole so prav dobro obiskovane, vendar s strani nežnega spola mnogo bolj kot s strani moškega. Plesalk je stalno 6 do 8 več kot gospodov, kar je zanje gotovo zelo mučno, poleg tega pa imajo še kamniški kavalirji navado, da vsak pleše samo s tremi ali štirimi stalnimi plesalkami, kar vzbuja pri ostalih razumljivo nerazpoloženje, vaje pa postajajo dolgočasne. Želja plesalk je, da bi v slučajih, kadar je dam več kot gospodov, volile plesalke mesto plesalcev. Upamo, da bo odbor plesne šole uvidel, da je ta želja na mestu in ji ugodil, s čimer bodo vaje gotovo pridobile na živahnosti.

Silvestrovanje ne obeta letos v Kamniku ničesar posebnega. Običajnega Silvestrovega večera v Kamniškem domu iz neutemeljenega razloga ne bo, pa tudi v Čitalnici si še niso na jasnem, ali naj bo ta večer samo plesna vaja za zaključeno družbo ali pa javna zabava pri pogrnjenih mizah s sodelovanjem salonskega orkestra in šaljivimi nastopi kot prejšnja leta. Veliko Kamničanov pa bo pohitelo počakat novega leta v naše planine. Koče na Krvavcu in Veliki planini bodo gotovo kakor vsako leto tudi letos polne, posebno velik naval pa se obeta v kamniški Bistrici, kjer bo igral tamburaški klub »Mladost« iz Kamnika.

Udruženje vojnih invalidov za Kamniški okraj bo priredilo na Silvestrovo popoldne božičnico za svoje člane. V udruženju je včlanjenih okrog 300 invalidov iz kamniškega sreza, obdarovanih pa bo 100 najrevnejših in najpotrebnejših žrtev svetovne vojne. Obdarovani bodo prejeli večinoma denarne podpore, katere je zbral odbor s prispevki članov centrale v Ljubljani in s prebitkom od igre »Dobri strelec«.

Ker je nastopilo neugodno vreme, je kamniško drsališče od ponedeljka do nadaljnega zaprto.

Jesenice

Božični prazniki. Tudi letošnji božični prazniki so minuli pri nas v znamenju tradicionelnega prazničnega dostojanstva. Nekaj posebnega za te praznike je bila vsekakor uprizoritev operete »Grofice Marice«, ki jo je uprizoril na Štefanovo na svojem diletantskem odru dramski odsek Krekovega prosvetnega društva. Vprizoritev je bila v vseh pogledih nad vse dobra. Režiserju kot igralcem gre vsa čast in priznanje.

Drsališče. Poleg smučanja in sankanja si bomo lahko privoščili še tudi tretji zimski šport — drsanje. V ta namen se je napravilo primerno drsališče na dvorišču Sokolskega doma.

Osebna vest. Z Jesenic odhaja na svoje službeno mesto v Pilštajn učiteljica gdč. Tončka **Klečeva.** Vrli sokolici želimo tudi v Pilštajnu obilo uspeha v stanovskem kot sokolskem delu.

»Jeseniški grad« so v zadnjem času tudi na zunaj lepo popravili in prebarvali, tako da je v resnici v kras okolici.

NASIM CENJENIM INSERENTOM!

Vsled obilice dela k novemu letu prosimo uljudno, da se nam dostavijo oglasi

ZA NOVOLETNO STEVILKO

do vključno dne 30. t. m.

Zakasnela naročila bomo sprejemali tudi 31. t. m. do 16. ure, in sicer na podlagi cenika s poviškom za 50%.

UPRAVA

Dnevne vesti

— **Nj. Vel. kraljica Marija za siromašno beograjsko deco.** V nedeljo je prišlo 105 siromašnih otrok v dvor, kjer so proslavili materinski dan. Deca je bila lepo oblečena z oblačili, ki jim ga je darova' kraljica. V veliki dvorani, kjer prirejajo dvorske plese, so bili sedeži, katere je zavzela deca. Pred njo je bil oder. Navzoči so bili Nj. Vel. kraljica Marija, princesa Olga s sinom knezom Aleksandrom in s sestro princeso Marino. Program je začel s petjem himne in z živo sliko. Deca, ki so ji bile poverjene razne vloge, se je zelo dobro odrezala. Vse je priredil dečji odbor Materinskega udruženja. Nato so bili otroci obdarovani in postreženi s čajem. Kraljica je obdarovala ta dan z obleko in slaščicami tudi revne otroke v Dečjem domu v Zemunu.

— **Nova zdravnika.** Na medicinski fakulteti v Innsbrucku sta bila dne 22. decembra promovirana za doktorja vsega zdravilstva gg. Lovšin Ivan iz Ribnice ter Krištof Boris iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Dravska finančna direkcija objavlja uradno:** z razpisom z dne 20. decembra 1930., št. 73.986 je finančno ministrstvo, oddelek za davke odredilo rok za predlaganje davčnih prijav za pridobnino in pavšalni davek na poslovni promet za leto 1931. v času od 5. januarja do 5. februarja 1931. Davčni zavezanci, ki plačujejo davek na poslovni promet po knjigi opravljenega prometa, so dolžni skupno prijavo o izvršenem poslovnem prometu v letu 1930. predložiti do 31. januarja 1931. Glede na novi zakon o davku na neoženjene moške morajo davčni obvezanci v svojih prijavah za pridobnino navesti tudi, ali so samci, vdovci brez otrok ali ločenci in koliko so stari. Družabniki posameznih podjetij morajo, če so samci, vdovci ali ločenci navesti tudi, v kakšnem razmerju so udeleženi na podjetju.

— **Koncert češkoslovaške in jugoslovanske nacionalne glasbe.** V nedeljo 4. januarja bo koncertiral v veliki dvorani ljubljanske Kazine takozvani Maudrov dudaški trio, katerega tvorijo trije češkoslovaški učitelji in sicer virtouz na dude Jenda Maudr, gdč. Slava Režnikova in violinist France Ruda. Imenov. trije umetniki potujejo kot koncertna enota že nekaj let po Evropi ter prirejajo koncerte v vseh kulturnih središčih. Bili so že na skrajnem severu v Norveški in Skandinavski, poznajo Rusijo, ravnotako dobro pa tudi zapadno Španijo. V nedeljo zvečer nastopijo prvič javno v Ljubljani, lansko leto so enkrat igrali v Češkoslovaški Obci. Ker je to svojevrsten umetniški večer, opozarjamo na njega prav posebno našo koncertno publiko. Vstopnice v Matični knjigarni.

— **Zborovski koncert slovenskega učiteljskega pevskega zbora** bo, kakor že javljeno, v ponedeljek 5. januarja v veliki Unionski dvorani v Ljubljani. Učiteljski pevski zbor nastopi v impozantnem številu 80 pevcev in pevk ter izvaja pod vodstvom svojega zborovodje g. Srečka Kumarja bogat vokalni program jugoslovanskih skladb. Zbor, ki je lansko leto z največjim uspehom absolviral serijo koncertov po Češkoslovaški in ki prireja z veliko ambicijo koncerte po raznih važnejših krajih naše kraljevine, uživa velik umetniški sloves. Zato priporočamo obisk njegovega koncerta. Podrobneje o skladbah prihodnjič. Vstopnice se že dobe v Matični knjigarni.

— **SPD pododbor Zagorje** priredi v ponedeljek 5. januarja 1931. v Sokolskem domu v Zagorju svojo običajno planinsko lovsko veselico. Igra Jazz iz Ljubljane, začetek ob 20 uri. Čisti dobiček je namenjen za dograditev koče na Sv. Gori. Ker je bila ta prireditev lansko leto zelo dobro obiskana, vabimo tudi letos vse planince, smučarje, lovce in druge ljubitelje matere narave. — Odbor. 1087

Primerno novoletno darilce 103

je kompletna aluminijasta ali emajlirana modra, siva, rujava itd. kuhinjska garnitura. Za otroke pa razne aluminijaste posodice v bogati izberi, katere izvolite pogledati pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35

— **Odprta noč in dan so groba vrata!** V Žireh je 24. t. m. preminula po dolgi težki bolezni gospa Ivana Kavčič, rojena Kavčič, posestnica in gostilničarka v Žireh. Blaga pokojnica je mati dr. Ivana Kavčiča, šefa odseka ministrstva prometa v Beogradu. Pokopali so jo 26. t. m. v Žireh. Dosegla je visoko starost 72 let. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskr[ene] sožalje! — V Rožni dolini p[ri] Ljubljani je umrla v 79 letu starosti ga. Marijana Thalarjeva. Pokopali so jo v nedeljo na Viču. — V Ljubljani je umrl g. Jurij Brozović, uradnik OUZD. Pokopali so ga v nedeljo. — Včeraj je umrl v Ljubljani g. Leopold Modic, finančni oficial v p. v visoki starosti 81 let. Pokopali ga bodo danes ob 14. iz mrtvašnice splošne bolnice. Naj počivajo v miru, žalujočim naše sožalje!

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine** v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 166

— **Preložen občni zbor.** 6. januarja l. 1931. napovedani redni občni zbor Društva železniških vpokojencev je zaradi nastalih ovir, še ne urejenih železniških legitimacij, preložen na nedoločen čas.

— **S 1. januarjem 1931. začno pobirati davek na samce.** Dravska finančna direkcija uradno objavlja: S 1. januarjem 1931. stopi v veljavo zakon o davku na neoženjene moške. Temu davku so zavezani: 1. vsi neoženjeni moški, 2. vdovci brez zakonskih otrok, 3. vsi sodnijsko ločeni moški, ako nimajo zakonskih otrok in če jim ni treba vzdrževati žene in otrok. Plačevali bodo ta davek oni prej omenjeni moški, ki so pred 1. januarjem 1930. izpolnili 30. leto starosti in tega dne še niso izpolnili 60. leta in ki stanujejo v mestih, trgih ter na sedežu sreza, odnosno, če se jim v teh krajih predpisujejo davki. Davek znaša za moške od 30 do 35 let 50%, od 35 do 40 let 40%, od 40 do 50 let 25%, od 50 do 60 let 10% od davka. Opozarjajo se vsi **delodajalci**, da pričnó takoj s **1. januarjem 1931.** odtegovati uslužbencem, ki imajo nad 2500 Din dohodkov na mesec, ta davek skupno z uslužbenskim davkom. Odvesti pa morajo odtegnjene zneske davčnim upravam v **gotovini** in ne z davčnimi markicami. V ostalem veljajo vse odredbe kakor za uslužbenski davek. Uslužbenci, ki imajo devet ali več živih otrok, ali so imeli kedaj vsaj nekaj časa devet ali več živih otrok, so prosti vseh davkov.

— **Prodaja se v korist društva »Triglav« v Kragujevcu** pesniška zbirka M. Telatka »Vagabund« po ceni samo 2 Din. Dobiva se v »Novi založbi«, Kongresni trg v komisijski prodaji.

— **Ukradli kožuh za 40.000 Din.** Guvernanta Zofija Najman je ukradla ženi industrijalca v Kragujevcu Dari Štefanović astrahanski kožuh, vreden 40.000 Din. Pobegnila je z njim v Beograd, kjer so jo aretirali.

Vreme. Barometer je kazal včeraj v Ljubljani 770·7, v Mariboru 767·7, temperatura je bila v obeh mestih 0. V Ljubljani je pihal severo vzhodni veter, v Mariboru je bilo mirno. Velika megla je bila ves dan v Ljubljani in v Mariboru. Tudi drugod v državi je bilo večinoma megleno. Deževalo je samo v Zagrebu (1 mm). Najvišja temperatura v Ljubljani je bila 1·3, najnižja pa —1 C. Najnižja temperatura v Mariboru je bila 0, v Mostaru 5, v Zagrebu —1, v Beogradu 1, v Sarajevu —1, v Skoplju —2 C.

Restavracija Hotel »UNION«, Ljubljana

SILVESTROV VEČER!

Igra priljubljeni salonski orkester! — Vstopnina prosta!

Se priporoča R. Rist.

Ljubljana

Torek, 30. decembra 1930., David. Pravoslavni: 17. decembra, Branimir.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*

■ **Spremembe v ljubljanski občinski upravi.** V ljubljanski občinski svet so imenovani sledeči novi člani: **inž. Ladislav Beve, dr. Modic,** kanonik **dr. Tomaž Klinar,** ključavničarski mojster **Avgust Martinčič,** vinski trgovec **Peter Podboršek,** predsednik društva hišnih posestnikov **Ivan Frelih,** tipograf **Drago Kosem,** starosta ljubljanske sokolske župe **Josip Pipenbacher** in odvetnik **dr. Milan Šubic.**

Novi člani občinskega sveta so bili imenovani na mesto sledečih razrešenih, oziroma odstopivših občinskih svetnikov: **dr. Vinka Gregoriča,** šolskega ravnatelja v p. **Janka N. Jegliča,** trgovca **Viktorja Medena,** bančnega uradnika **Josipa Malenška,** trgovca **Josipa Bahovca,** bivšega poslanika in pokrajinskega namestnika **Ivana Hribarja,** ravnatelja Jugoslovanske tiskarne **Karla Čeča** in tajnika Zbornice za TOI **Ivana Mohoriča.**

■ **Sokolsko društvo Ljubljana III** priredi 31. decembra v salonu in stranskih prostorih hotela **»Mikliič«** (nasproti glavnega kolodvora) **Silvestrov večer.** Vabimo vse člane in Sokolu naklonjeno občinstvo.

■ **Pevski zbor Glasbene Matice.** Skupna vaja mešanega zbora v petek 2. januarja 1931. Četrt ure pred to vajo se sprejemajo novi dobri pevci in pevke, ki se obvežejo za sodelovanje najmanj dve leti v zboru. Odbor.

■ **Velik vlom.** Ko je stražnik patruljiral včeraj okoli 4. zjutraj na šentjakobskem mostu, še ni opazil nič sumljivega. Ko je pa odšel dalje, je to priliko izrabil neki vlomilec in vlomil v trafiko pri mostu in jo oplenil. Odnesel je precej kolekov, med temi dva po 250 Din. Odnesel je tudi več škatel raznih cigaret. Lastnik trafike je zadruga »Poštni dom«, ki je bila zavarovana. Oškodovana je pa za okoli 9000 Din. Vlom je opazila prodajalka ob 6. zjutraj. Doslej zločinca še niso izsledili.

■ **Nesreča s plinom.** Mehanik Edvard Štepic, uslužben pri tvrdki Žužek, je včeraj pripeljal z avtom v garažo in pustil, da se je motor iztekel v garaži. Med tem so uhajali iz motorja strupeni plini. Šoferja so omamili, da je zadremal in prav veliko srečo je imel, da so ga še pravočasno našli ter ga odpeljali v bolnico. Sicer bi ga plini zastrupili.

Zborovanje Slomškove družbe

V nedeljo so zborovali v Slomškovi družbi včlanjeni učitelji in učiteljice v dvorani v Unionu. Zborovanje je otvoril predsednik g. Štrukelj. Obisk je bil zelo lep. Navzoč je bil tudi banski šolski nadzornik g. F. Lužar.

Predsednik g. Štrukelj je predaval o **Friderik u Baragi in njegovem delu za Indijance.** Predavatelj je oriral velikega slovenskega misijonarja, ki je odšel na dušno pastirstvo med rodove v Severni Ameriki, kjer je deloval neumorno tudi za kulturni dvig teh rodov.

O kulturnem delu Friderika Barage je predaval nato g. Jan Plestenjak. Pripovedoval je o verskih strujah, ki so prevladovale za časa bivanja Barage v domovini. Baraga je nastopil proti janzenizmu in jožefinizmu. Ko je šel med narod, je bila višja duhovščina janzenistična. Kot kaplan je prišel v Šmartno pri Kranju. Njegove pridige so poslušale množice iz vseh krajev. Zaradi odkritega nastopa proti janzenistom je bil kazensko premeščen v Metliko, kjer je neumorno deloval, zvest svojim načelom. Končno je nastopil trnjevo pot misijonskega poklica, za katerega je bil rojen.

Prof. dr. Erlich je govoril o misijonskem delu in o vlogi, ki naj jo v misijonskem delu zavzame učiteljstvo. Pojasnil je misijonologijo in misijonografijo.

Zborovalci so sklenili prirediti prihodnje tedne v Ljubljani posebne misijonske tečaje za učiteljstvo. Nedeljsko zborovanje je zaključil predsednik. Včeraj se je zborovanje nadaljevalo. Na vrsti so bila razna strokovna predavanja. Strokovna učiteljica Slavica Vencajzova je predavala o delu in težkočah v otroških vrtcih. Med tem predavanjem je obiskal zborovalce tudi škof dr. Rožman, ki je bil burno pozdravljen. Pozdravil je zborovalce in jim želel veliko uspeha. Za tem je predaval g. dr. Stanko Gogala **o učiteljevi osebnosti.** Tretji je predaval g. Rudolf Wagner **o poglabljanju nacijonalne ideje.** Predsednik g. Štrukelj je nato zaključil zborovanje. Popoldne je bil v Unionu prijateljski sestanek, na katerem so počastili tudi 60-letnico šolskega nadzornika g. F. Lužarja.

Maribor

m **Silvestrovo Sokola I.** Tudi Sokolsko društvo Maribor I. priredi svoj Silvestrov večer 31. t. m. v telovadnici podoficirske inženerske šole v vojašnici kralja Petra.

m **Občni zbor trgovcev s sadjem** dne 28. t. m. pri »Zlatem konju« je bil dobro obiskan in je trajal vse dopoldne. Predsedoval je načelnik društva g. Pevec, ki je v svojem govoru poročal posebno o društvenih zadevah, o konjunkturi in o stanju društva. Obširneje se je govorilo o skupnem postopanju proti nepoklicanim in nereelnim trgovcem in se je sklenilo storiti potrebne korake pri pristojnih oblastih, da se ne oškoduje reelna jugoslovanska trgovina. Pri volitvah so bili vnovič izvoljeni: za predsednika g. Rudolf Pevec, za podpredsednika g. Ivan Mermolja in za blagajnika g. Janko Kostanjšek. Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, stopiti v kontakt samo z reelnimi tvrdkami Avstrije, Nemčije, Švice itd. Prisoten je bil tudi tajnik zveze trgovskih zadrug iz Ljubljane, ki je povedal v svojem čez uro trajajočem govoru marsikaj koristnega in posnemanja vrednega. Omenil je tudi trgovsko bilanco in je s tem dokazal, da je sadjarstvo ena izmed največjih pridobitev narodnega gospodarstva.

m **Smrti.** Od 21. do 28. decembra so v Mariboru umrli: Albert Baicer, inžener, 41 let; Marija Frasova, zasebnica, 72 let; Leyrer, sin mesarja, novorojenček; Boris Skrinar, sin delavca, poldrugo leto; Ivan Pall, posestnik, 53 let; Hinko Skušek, sodni sluga, 70 let; Maks Weingerl, pos. sin, 1 leto; Josipina Schlambergerjeva, služkinja, 73 let; Natalija Vazon, posestnica, 72 let; Olga Rupnikova, šivilja, 31 let in Albin Štebih, učenec, 10 let star. N. v m. p.!

m **Trenchcoati, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji, galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vso manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9.** 852

m **Spremembe posesti.** Znano Dreisgerjevo gostilno ob državni cesti v Košakih nad Mariborom je kupil te dni g. Alojzij Račič, restavrater pri »Gambrinu«. Gostilno »Wilson« na Aleksandrovi cesti je kupil od dosedanjega lastnika g. Klička gostilničar g. Kometar iz Prevalj. Industrijska podjetja (žago in mlin) g. Ivana Spesa v Betnavski ulici je na licitaciji kupil g. dr. Fr. Hojnik, odvetnik v Mariboru.

m **Izgubljeni sin.** Zasebnica Antonija R. je prijavila včeraj policiji, da je v nedeljo neznanokam pobegnil njen sin Franc R., učenec V. razreda ljudske šole. Mladenič je tudi že prej večkrat pobegnil in se potepal okrog.

m **Nezgoda avtomobilista.** K tej naši vesti v zadnji številki smo naprošeni ugotoviti, da se šofer ne piše Kunstek, ampak Joško Lavrenčič. Šipa v izložbi na Dvoršakovi cesti ni poškodovana, temveč samo ograja. Šofer je vozil brez gospodarjevega dovoljenja.

m **Aretacija ruskega žida.** V soboto je tukajšnja policija na zahtevo ljubljanske aretirala ruskega žida Peobada Liebermanna, rojenega v Lubi v Rusiji, ter mu zaplenila tudi avtomobil in vse blago v mnogih kovčegih. Liebermann, ki je stanoval v Ljubljani v Gradišču št. 14, je baje oškodoval tamkajšnje trgovce za okrog 200.000 Din in odpeljal tudi še neplačan avtomobil, s katerim je hotel menda preko Maribora v Avstrijo. Do razjasnitve zadeve bo Liebermann ostal v tukajšnjih policijskih zaporih.

Zločin, kakršnega naša kriminalistika ne pozna

10-letni otrok kot roparski morilec

Gornja Radgona, 29. decembra.

Pri posestniku Antonu Volfu je živela kot prevžitkarica starka 70-letna Neža Kaučič. Njo so zadnje dni pogrešali. Končno je nekdo udrl v njeno kajžo in jo našel na zverinski način umorjeno. Imela je po telesu nič manj ko 17 udarcev in vbodljajev. Vse je kazalo, da gre za roparski umor, vendar starka ni bila bogata in se je morilec polakomnil samo njenih majhnih prihrankov. Še večje pa je bilo presenečenje, ko so orožniki ugotovili, da je morilec — 10-letni otrok.

Sled iz hiše je kazala, da je bil zadnji v nji otrok. Orožniki so res prijeli 10-letnega Maksa Ploja, nezakonskega otroka Volfove žene Matilde. Ta je končno priznal, da je staro Nežo umoril s sekiro. Ko sta bila 22. decembra sama doma s polbratom Janezom Volfom, se je Maks nenadoma odločil, da bo Nežo umoril in jo oropal, da dobi denar za slaščice. Maks je vzel sekiro in se vrnil z denarjem. Drobiž je dal polbratu, ostalo je porabil pri nakupu rožičev in fig. Polbratu je tudi grozil, da ne sme črhniti besede o umoru. 70 Din je pa skril v straniščo. Orožniku je mladi morilec izjavil, da Neže ni hotel umoriti in da je mahal kar naprej po nji, da ne bi oživela. Sprva pa jo je hotel samo omamiti.

Zločin torej, kakršnega naša kriminalna kronika ne pomni. Če bi se zgodil v Ameriki, bi se zgražali, da se je pa zgodil pri nas, kar ne moremo verjeti.

Celje

* **Vojaška vest.** H komandi celjskega vojnega okrožja je prideljen peš. poročnik g. Šlade Pavel.

* **Podoficirski ples** bo v soboto 3. januarja v Narodnem domu. Svirala bo vojaška godba iz Maribora.

* **Krajevni odbor U. v. invalidov** v Celju bo imel v torek 6. januarja 1931. ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma v Celju svoj 11. redni občni zbor.

* **Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Celju** je na svojem rednem letnem občnem zboru dne 28. decembra 1930 soglasno sklenila, da se glasilo »Sadjar in vrtnar« še nadalje izdaja kot samostojno glasilo, ker je list tako za prospeh sadjarstva in vrtnarstva kakor tudi za obstoj sadjarskih društev neobhodno potreben.

* **Lisce so končno dobile električno luč.** Pretekli teden je v veliko zadovoljstvo Liščanov prvič svetila električna luč v tem prijaznem predmestju. Razumljivo je, da se sedaj tudi druga sicer bolj oddaljena predmestja želijo električno razsvetljavo.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici je umrl 27. t. m. 74-letni delavec Lánnik Ludovik iz Horn Smrčnega pri Chlumu na Češkoslovaškem; 28. t. m. pa 71-letni občinski revež Vovk Matija iz Št. Vida pri Planini. V Gaberju št. 13. je umrl 28. t. m. 58-letni vojni invalid in trgovski potnik Lenart Josip.

* **Pomagajte mu!** 100% vojni invalid Matevž Cafuta iz Gaberja pri Celju št. 78, ki je zgubil obe nogi na Koroškem, ni prejel od 1. oktobra 1929. nobene invalidnine, pa vzlic ponovnim prošnjam in pritožbam ta zadeva še ni rešena. Ima ženo z dvema otrokoma, je brez vsakega premoženja, živi v veliki bedi, ne sme pa prosjačiti, ter se tem potom obrača na usmiljene ljudi za pomoč, dokler ne bo njegova zadeva rešena pri invalidskem sodišču.

* **Brivnice** bodo na Novo leto ves dan zaprte.

* **Številni pretepi.** 25-letnega trgovca Vratanarja Josipa iz Sp. Rečice je 26. t. m. zvečer domov se vračajočega neznan moški napadel in mu zasadil nož v hrbet. Vratanarjeva poškodba je zelo težka. — Žandarmerijski pripravnik Potočnik Ferdo iz Frankolovega je bil za praznike doma na dopustu. 26. t. m. zvečer ga je brezposelni delavec Bučar Josip v prepiru udaril s kolom po glavi in ga močno poškodoval. — Isti dan je na Frankolovem dninar Krušič Franc v prepiru zabodel dninarja Pobirka Miho z nožem v glavo in roko. Vsi se zdravijo v celjski javni bolnici. Črkostavca Beciča Emila je na božični dan neki neznan vojak pri Kapucinskem mostu z nožem ranil v glavo in pobegnil. Delavca Verbovšek Jakob in Lipotnik Martin sta se v gostilni »Na škarpi« stepla, ker je Verbovšek pri tem Tripotnika lažje ranil.

* **Sumljiva obleka.** Včeraj je neki S. A. iz Maribora po mestu prodajal dobro ohranjeno rjavo obleko za 15 do 20-letnega moškega, ki jo je nosil v novem kovčku. Ker je zahteval za obleko samo 150 Din in ni mogel navesti, odkod da jo ima, je bil od policije aretiran.

* **Najdbe.** V zadnjih dneh so bili najdeni sledeči predmeti, skoro nov temnosiv moški klobuk s črnim trakom, nova športna čepica rjave barve, črna denarnica z zlatim prstanom in srebrnimi gumbi, rjava ženska zimska reta.

Prevalje

V tekočem mesecu je pričel redno obratovati na progi Prevalje-Črna in obratno udoben avtobus. Z avtobusom prevažajo tudi pošto, in sicer v vsako smer po dvakrat na dan, kar je za oddaljene kraje od železniške postaje t. j. za Mežico in Črno posebno važno. — S tem imata Mežica in Črna iste poštne zveze, kakor pošta ob železniški progi.

Poljčane

Popravi! V nedeljskem **»Pismu iz Poljčan«** se mora stavek »Mesto venca na njeno krsto . . .« pravilno glasiti takole: »Mesto venca na krsto preminulega **Wirtha**, sta darovala gg. Sima in Krašovic za našega Sokola vsak po 50 Din. Najtoplejša hvala!«

Brat ovadil brata

in zahteval odškodnino ter nato sam vlomil v stanovanje.

Trbovlje, 29. decembra.

Tatvine. V noči od 23. na 24. t. m. sta ukradla neki Š. in K. strojnice kompresorja na Limberku velik več tisoč dinarjev vreden transmisijski jermen, katerega sta nesla še isto noč na sv. Planino, kjer sta ga prodala nekemu nepreviđnemu posestniku, ki bo seveda imel radi nakupa ukradenega blaga neprilike.

Orožništvo je mlada tatova aretiralo ter ju izročilo laškemu sodišču, kateremu sta — dasiravno še mlada — na žalost že več ali manj znana.

Zanimivo pri tem je, da je storilca ovadil 20letni brat Š-a, ki je zahteval za svoje »razkritje« odškodnino... Nekaj dni kasneje, t. j. v noči od 27. na 28. t. m. pa je isti Š., ki je K-ta in svojega brata naznanil radi tatvine jermena, vlomil v stanovanje tukajšnjega obratovodje g. Friderika Stocka, kateremu je ukradel 500 Din v gotovini ter nekaj jestvin. Ker je žandarmerija sumila, da je to dejanje izvršil Š., ker za svoje razkritje ni prejel nagrade, je podvzelo pri njem osebno preiskavo, ki je imela popoln uspeh. Š. je imel pri sebi še znesek 480 dinarjev skrit v gamaših in v srajci, vendar je pa po daljšem obotavljanju tatvino odnosno vlom priznal, nakar ga je orožništvo aretiralo ter oddalo sodišču, kjer bo brezdvoma prejel zasluženo nagrado obenem s tatovi transmisijskega jermena.

Krvav pretep na praznik

Dobovica, 28. decembra.

Na praznik Sv. Štefana je prišlo več fantov v Dobovico iz bližnje okolice v Povšetovo gostilno, kjer se je nahajalo že nekaj domačih fantov.

Kakor je že navada, če pridejo tuji fantje v domačo vas, so se pričeli zbadati z raznimi fantovskimi klici in ko je nekdo zavpil »auf biks«, je završalo v gostilni. Po kratkem prerekanju so se zgnetli pred gostilno. Začel se je pretep, ki ni ostal brez zlih posledic.

Brata Tone in Ludvik Kolenc iz Podpeči sta naskočila iz gostilne prihajajočega domačina Perucija Jančeta, pričela sta ga udrihati z nekimi koli. Istima je priskočil na pomoč še Logarjev Polde iz Srednjega Osredka in tako so ga z združenimi močmi zbili na tla, kjer je Janče obležal ves krvav v nezavesti. Napadalna trojica je seveda takoj zginila. Domačini so spravili nezavestnega Jančeta na njegov dom, kjer pa je radi težkih zadobljenih poškodb na glavi in po celem telesu naslednje jutro v nezavesti umrl.

Pričakujmo sodni ogled in obdukcijo, da se ugotovi glavni vzrok smrti poškodovanega Jančeta, o čemer rezultatu se bo še poročalo.

Gorje pri Bledu

Sokol ima v naši lahko rečemo največji občini Dravske banovine vedno več prirastka. Kupil je že zemljišče, da si postavi svoj dom. Zemljišče ima lepo lego z razgledom na blejsko jezero, Karavanke in Triglav. Agilni odborniki imajo dnevno seje, ker njih glavna skrb je, da bo stal dom že do poletja. V društvu so vsi, ki res čutijo jugoslovansko. Saj so Gorjanci znani, da so vedno med prvimi, kadar gre za narodno stvar.

Kako priljubljen je bil umrli župnik g. Knific je pokazal njegov pogreb. Nad 40 duhovnikov ga je spremilo na zadnji poti, med njimi celo njegov součenec profesor zavoda sv. Jeronima iz Rima, ki se je pripeljal v Ljubljano, misleč, da ga najde še pri življenju. Naj v miru počiva. Bratom in sestram naše iskreno sožalje!

Zima ni nič kaj preveč ugodna, ker je premalo snega in ne moremo dovažati lesa iz gora. Veliko je bilo gozdne sečnje v takih legh, od koder ni možno spraviti lesa, ako ne zapade zadostno snega.

Bled

Gradbe. Novo stanovanjsko hišo nad blejsko postajo na Stanu si gradi g. Lojze Lebar.

Vreme. Najlepše solnčne dneve uživamo, žal pa pogrešamo snega. Mnogo pa je smučarjev na Pokluški planoti, kjer imajo najidealnejši smučarski teren. Saj je Pokluška planota skoro naš Davos

Šoštanj

Silvestrov večer v Sokolskem domu. Dramski odsek Sokola priredi na Silvestrov večer znano spevoigro v treh dejanjih »Kovačev študent«. Kdor se noče zaskrbljenih lic in mračnih misli preseliti v novo leto, ta pridi!

Cerknica

Žalostni prazniki. Menda ni bilo še nikoli pri nas tako žalostno o praznikih kot letos. Vse se je tiščalo doma; še prireditve nismo imeli nobene. V obeh dnevih pa je prihitelo v Cerknico precej smučarjev. Eni so odšli na Bloke, kjer se vrši smuški tečaj, drugi so se pa smučali po cerkniških hribih. S snegom se niso nič kaj pohvalili, posebno v petek ne, ki je skoraj cel dan sijalo solnce.

Smrtna kosa. V petek je umrla v Dolenji vasi pri Cerknici Frančiška Mulec, žena posestnika. Pokojna je bila komaj stara 25 let in zapušča tri nepreskrbljene otroke.

Silvestrov večer. Kakor vsako leto, bo tudi letos priredilo tukajšnje Sokolsko društvo svoj Silvestrov večer v Sokolskem domu.

Manjša nesreča. Lažjo poškodbo je zadobil ključavničarski vajenec J. M. Pri popravljanju motorjev ga je udaril kabel po levem očesu. Iskati je moral zdravniško pomoč.

Božičnica? Kakor beremo, so skoro v vsakem najmanjšem kraju napravili božičnico za revne otroke. Tudi v Cerknici je nekaj revnih otrok in gotovo ne bi bilo odveč, če bi jim kaka dobrodelna ustanova napravila vsaj malo veselja za božič.

Žrtev dveh mednarodnih pustolovcev

Osleparila sta trgovca za 100.000 mark in si kupila grajščino pri Ptuju

Maribor, 29. decembra.

Lani nekoč se je že 70 let stari trgovec H. Haas v Lipskem v Nemčiji seznanil z mlajšim elegantnim gospodom, ki se mu je predstavil kot inž. dr. Seidler. V kratkem se je dr. Seidler tudi naselil v Haasovi hiši in postala sta prijatelja. Seidler je razvijal visokopotezne načrte, pripovedoval o svojih posestvih in odličnih sorodnikih. Končno je tudi povedal, da sta se namenila on in njegova svakinja grofica Charlota Arminova kupit veliko graščino Borl pri Ptuju v Jugoslaviji.

Kmalu nato je Seidlerja obiskala dozdevna grofica Charlota Arminova in oba skupaj sta pregovorila starega Haasa, da jima je skupaj posodil 100.000 nemških mark. Dejala sta mu, da rabita to vsoto za nakup graščine Borl, katero morata takoj plačati, dočim za svoja prodana posestva še nista dobila dogovorjenega denarja. Posojilo naj bi bilo potemtakem le začasno, kratkoročno.

Po tej uspeli operaciji sta se dr. Seidl in njegova takozvana svakinja zares odpeljala v Jugoslavijo in kupila od graščaka pl. Adarovskega iz Zagreba veleposestvo Borl. Plačala pa sta mu samo 175.000 Din, ostalo pa sta mu ostala dolžna. Mladi par se je nato naselil v bogati in lepi graščini in povabil k sebi tudi Huberta Haasa, ki je na Borlu preživel počitnice. Vsi trije so živeli zares aristokratski. Vozili so se z avtomobilom in kočijami okrog, prirejali zabave itd. Stari upnik Haas je ob strani mlade grofice vdano čakal na povračilo 100.000 nemških mark.

Nekega dne tega meseca pa sta se inž. dr. Seidler in njegova dozdevna svakinja Charlota odpeljala po svojih poslih in izjavila, da se kmalu vrneta. Bilo ju ni več. Izginila sta, kakor da bi se vdrla v zemljo. Hubert Haas je nekaj dni čakal na njun povratek, končno se mu je pa vsa stvar zdela sumljiva in prijavil je vso stvar oblastim. Tudi sam je začel poizvedovati za svojima dolžnikoma. Izsledil ju sicer ni, postalo pa je vendar jasno, da je nasedel dvema mednarodnima goljufoma največjega formata, ki nimata v resnici niti akademskih niti plemiških naslovov. Sploh ni znano, kdo sta in kako se pišeta. O aferi so te dni obvestili vse evropske policije in zanimanje za velikopotezno pustolovščino sredi naše slovenske zemlje je naravnost ogromno.

Vinjen vžitkar utonil v potoku

Njegovo truplo so našli šele 10 dni po nezgodi

Kranj, 29. decembra.

V sredo 17. decembra t. l. je odšel 77-letni vžitkar Andrej Štefe z doma. Štefe je bil sicer pri svoji hčeri Frančiški Tomče, ki pa je že vdova in ima malo kajžo v Zgornjih Tenetišah pri Predvoru. Tu je imel vso oskrbo. Kljub temu pa je včasih zapustil za nekaj časa dom in beračil od hiče do hiše. S prosjačenjem si je pridobil denar za žganje, ki ga je rad pil, kakor trdi njegov vnuk Ludovik. 17. decembra je odšel proti vasi Kokrici pri Predoslju, odkoder se pa ni več vrnil. Hči je prijavila ta slučaj žandarmerijski stanici v Kranju in začela tudi sama s sinom Ludvikom poizvedovati.

V nedeljo 28. decembra je nabirala okrog treh popoldne Beber Marija iz Kokrice ob potoku Kokrici drva. Blizu hiše posestnika Štravsa (vulgo »pri Černetu«) je zapazila v vodi moško truplo. O dogodku je bila takoj obveščena kranjska žandarmerijska stanica, ki je takoj poslala patruljo na lice mesta. S pomočjo vaščanov so orožniki spoznali v utopljencu pogrešanega Andreja Štefeta.

Posrečilo se je tudi pojasniti zagonetno nezgodo. Rajni Štefe se je zglasil že 17. decembra zvečer pri posestniku Štravsu na Kokrici in ga prosil za prenočišče. Peljali so ga v šupo na slamo. Bil je precej pijan. Ponoči je najbrže vstal in odšel v smeri proti potoku, ki teče kakih 50 korakov proč od šupe. Ker je slabo videl in je bil še vedno vinjen, je zašel v potok, ki je na dotičnem mestu kak poldrug meter globok in utonil.

Truplo so prepeljali v Zgornje Tenetiše, kjer so ga danes pokopali.

Višnja gora

Strelski klub »Lastavica«. Dne 26. decembra se je vršila gostilni Andreja Turka ustanovna skupščina strelskega kluba »Lastavica«. Namen kluba je, da uči klubove člane o sobnem streljanju. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. Teran Franc, šef železniške postaje v Višnji gori, za podpredsednico gdč. Turk Ida, zobotehnica, za tajnika g. Franc Lubič, davčni iztirjevalec, za namestnika J. Seher, posestnik, za blagajnika g. Turk Josip trgovec in za namestnika g. Stepic Anton posestnik, za gospodarja g. Andrej Turk, posestnik in gostilničar in za namestnika g. Alfonz Turk, posestnik, za instruktorje g. N. F. in g. Anton Stepic, posestnik. Upamo in želimo, da bi se strelski klub kmalu spremenil v strelsko družino in mu želimo obilo uspeha.

Gornjigrad

Umrl je tukajšnji trgovec Josip Prislan po dolgi in mučni bolezni. Bil je vzoren gospodar in si je stekel v svojem večletnem delovanju v občinskem odboru velike zasluge. Njemu gre hvala, da ima naše mesto sresko načelstvo. Sploh je bil vnet delavec za svojo rojstno občino Gornji grad. Vsi njegovi prijatelji in sodelavci občine gornjegrajske ga bodo ohranili v hvaležnem spominu. Dragi prijatelj, bodi Ti lahka domača gruda, za katero si bil vnet z dušo in telesom, njegovi ožji rodbini pa najiskrenejše sočutje.

Zagorje

Reguliranje krušnih cen. Sresko poglavarstvo je izdalo odlok, s katerim bi se naj uredile krušne cene, ki nikakor ne odgovarjajo ceni moke. Kdor bi ne vpošteval tega odloka, bo kaznovan z globo do 10.000 Din in z zaporno kaznijo do 3 mesecev.

Božični prazniki niso bili nič kaj veseli. Povsod se pozna kriza, ko še vedno ni urejeno delo pri rudniku in je zaslužek prav mal. Najpotrebnejši so dobili božično podporo od TPD v obliki nakaznic, kar pa vsled velikega števila potrebnih tudi ni bilo veliko in je bil kredit v iznosu 1 milijona dinarjev kmalu izčrpan. Pri polnočnici je bila cerkev nabito polna ljudi. Škoda, da ni bilo snega, zakaj čar božične noči je še mnogo večji, če je narava zavita v bel plašč. Na Štefanovo se je vršila v gostilni Koprivc dobro obiskana gasilska veselica. V Zadružnem domu so imeli skioptično predavanje o Španiji. Sicer pa so prazniki minili tiho, brez pijančevanja...

Silvestrov večer. V sredo zvečer ob 20. uri priredi sokolsko društvo v veliki dvorani Sokolskega doma Silvestrov večer. — V Zadružnem domu bodo za Silvestrovo uprizorili vedno lepega in privlačnega »Kovačevega študenta« in drugo.

Hrastnik

Na Štefanovo popoldne se je vršil v Logarjevi kapeli koncert pod podstvom tamošnjega organista. Pel je cerkveni zbor, ki so ga izpopolnili člani pevskega zbora Svobode I. Peli so dobro, med drugimi je bila tudi skladba organista, ki je pokazal, da je v tej stroki dokaj izvežban. Po tem koncertu je bila v dvorani delavskega konzumnega društva dobro obiskana božičnica, pri kateri so bili obdarovani revni otroci v prvi vrsti s toplo zimsko obleko. Druga božičnica je bila v dvorani Narodnega doma, in sicer jo je priredilo gasilno društvo. Posebno pozornost je vzbudila igrica »Pod božičnim drevescem«, katero je spisal in tudi zrežiral priljubljeni gospod kaplan Vrbanjšek iz Dola. Prireditev je bila menda med vsemi najbolj obiskana ter je v vsakem oziru ugajala.

Rimske toplice

Prostovoljno gasilno društvo bo priredilo v sredo zvečer svoje Silvestrovanje v dvorani hotela »Nova Pošta«.

Ritmične vaje. Ker namerava Sokolsko društvo prirediti letos v dvorani hotela »Nova Pošta« ritmične vaje za vse člane sokolskega društva kakor tudi za nečlane, prosimo in pozivamo vse, ki se zanimajo za ritmiko, da pridejo danes ob 20. uri v dvorano hotela »Nova Pošta«!

Laško

Laško. Občni zbor Sokola. Sokolsko društvo v Laškem vabi na občni zbor, ki bo v ponedeljek 12. januarja 1931. ob 20. uri v dvorani hotela »Savinja« v Laškem. Dnevni red vabila obsega 9 točk in zborovanje bo prav zanimivo; osobito ker je na dnevnem redu tudi zgradba Sokolskega doma, o kateri smo že tudi mi govorili.

Begunje pri Cerknici

Dve težki nesreči. Mali Peharjev sinček Ade se je igral s svojimi sovrstniki, pa se je tako nesrečno prevrnil, da si je zlomil nogo. Oddati so ga morali v bolnico, kjer mu bodo uravnali nogo. — V soboto popoldne pa je na Kožljeku padel v domači hiši s stopnic na cementna vežna tla šestleten Turkov sin, po domače gornji Pavlov. Pri padcu se je močno poškodoval po glavi in padel v nezavest. Cirkniški zdravnik dr. Pušenjak, ki je kmalu po nesreči prihitel k njemu, je ugotovil pretres možgan.

Avtobusni promet. Po dolgem času smo tudi mi dobili avto-zvezo s postajo Rakek. Notranjska avto prometna družba iz Cerknice prične s 1. januarjem 1931. voziti na progi Begunje-Cerknica-Rakek. Zjutraj odhaja iz Begunj izpred pošte ob pol 6, zvečer, pa pride iz Rakeka od večernega vlaka.

Dolenjske Toplice

Tukajšnje Sokolsko društvo je priredilo na Štefanovo s sodelovanjem glasbenega odseka br. sokolskega društva iz Novega mesta lepo prireditev, ki je nudila mnogo umetniškega užitka. Na programu so bile koncertne točke salonskega orkestra, pevske točke sekstet in opereta »Prebrisani študent«.

Litija

Naplavljeno truplo. Na Božični večer je bilo najdeno truplo na desnem bregu Save pri graščini Poganik. Kakor je razvidno iz listin, ki jih je imel pri sebi, je to pogrešani pekovski mojster Anton Letnar iz Kleč št. 9 Dolske občine. Najbrže je šel v prostovoljno smrt radi bede.

Kontrola sodov. Uradni dnevi pri kontroli sodov za Litijo bodo v l. 1931. enkrat mesečno, in sicer 13. januarja, 10. februarja, 10. marca, 14. aprila, 12. maja, 16. junija, 14. julija 11. avgusta, 15. septembra, 13. oktobra, 10. novembra in 15. decembra.

Težje je obolel orožniški kaplar Majcen Friderik ter so ga prepeljali v ljubljansko bolnico.

Izreden obisk pri orožnikih. Skozi okno orožniške stanice je prifrfotal prav lep pisan metuljček, kakor da si je hotel tod poiskati zavetja pred mrazom. Takih obiskov, osobito še o božičnih praznikih, naši orožniki do sedaj še niso imeli.

Glas iz občinstva

Nedavno smo čitali dovoljenje kritike postopka posameznih uradnikov ozir. uradov in radi tega si dovolimo izreči mnenje glede v naslovu neke prepovedi. Kdor je kdaj služil kot žel. uradnik v industrijskih krajih, predobro ve, da ima tak uradnik posla za 500% in več kakor oni na kakšni mali, ozir. na postaji, kjer ni industrije, dasi ima plačo kakor oni. Pa učiteljstvo? Ali ni znano, da so otroci iz tovaren in od rudnikov v primeri s kmečkimi pravi rogači in da trpi učitelj baš pri držanju discipline v takih šolah prav posebno. Pa so se taka podjetja menda že pred petdesetimi ali celo več leti odločila dajati malenkostne nagrade uradništvu kot nekako priznanje za njihovo trpljenje, katerega njih tovariši drugod nimajo, dasi imajo iste dohodke kot oni. In pa tudi radi tega, ker je življenje po takih krajih dražje kakor drugod, ker kmet proda tukaj svoje pridelke lahko za vsako ceno in ker je dobiti poleg industrije jako težko služkinje, ker gredo vse te v boljši zaslužek k industriji. Ti vzroki so dovedli industrijo k dajatvi takozvanih renumeracij, ki so sedaj na žalost vsega prizadetega uradništva ukinjene. Pred vojno je dobil učitelj za novoletno darilo menda 120 kron. Le pomislite, kaj je bilo to za ubogo rodbino! Vse se je obleklo od nog do glave, pa je še ostalo za kak priboljšek na mizi. Po vojni je dobivalo učiteljstvo po 150 Din, kar ni prav za prav vredno omembe. Zato se pa že tudi kažejo posledice pri razpisu mest v takih krajih. Kjer je bilo pred vojno po 30 do 50 prošnjikov, sta danes po dva ali nobeden! Ti kraji bodo postali kazenske postaje za slabe uradnike! Da ni smatrala industrija tistih 120 kron pred vojno za podkupnio, je dokaz, da so jih dobivali tudi vsi oni, ki so bil kot zavedni Slovani celo v najstrožji opoziciji do nje.

Sport

Sport na Pohorju.

Za praznike in v nedeljo je bilo na Pohorju zelo živahno. Poleg domačih smučarjev in drugih ljubiteljev zimske prirode, so Pohorje posetili tudi sportniki iz Ljubljane, Celja, Beograda in celo Gradca. Najštevilnejši pa so bili Zagrebčani. Smuka na Pohorju je bila idealna in je prišel tako vsak s svojimi »dilcami« na račun. Vršili so se tudi smuški tečaji, ki pa bodo zaključeni šele z novim letom. Pri »Mariborski koči« so se utaborili začetniki, na Klopnem vrhu in na Pesku pa so bili tečaji za ostale smučarje. Vsi tečaji so izredno dobro obiskani. Vse koče so bile polne zimskih turistov, tako tudi koča na »Jezerskem vrhu«. Pa tudi sankači so bili agilni in jih je bilo precej in so pridno trenirali za sankaško tekmo.

Smuški tek SPD v Kranjski gori

V nedeljo je priredila kranjskogorska podružnica SPD smuško tekmo, ki je prav lepo uspela. Proga je merila 15 km. Tekmovalo je 21 tekmovalcev. Rezultati so bili:

1. Jakopič Alb. 1:04:35, 2. Damjanovič 1:48:45, 3. Lakota 1:09:55 (vsi sm. kl. Dovje), 4. Oitzl (SPD) 1:12:14, 5. Baebler (Bled) 1:12:22, 6. Strugarević (Dovje) 1:12:40, 7. Zore (Ilirija) 1:13:56.

Smuška tekma v Zagrebu.

Na Slemenu se je vršila smuška tekma na progi 13·5 km. Startalo je 26 tekmovalcev in je zmagal Valenteković (Hašk) v času 1:12:17.

Občni zbor Motosaveza.

V nedeljo se je v Zagrebu vršila skupščina Saveza Motoklubov Jugoslavije. Prisostvovalo je 13 klubov. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsed. Edo Funk, I. podpredsednik dr. Milosavljević (Beogr.), II. podpreds. Rud. Rukavina (Zagreb), III. podpreds. Anton Antončič (Maribor), tajniki: Josip Strzalkowsky, Jakob Gorjanc, Stjepan Fröbe, blagajnik Stjepan Cavour, arhivar Franjo Arlavi, sportna komisija: Hubert, Himić, Kolar, Sesvečanec, Dresner; odborniki: Holzman Edo, Šajber Peter, Sira Matija, Jaki Gatin, Oskar Stepanek.

Nedeljski nogomet.

Beograd: Jugoslavija - BSK 4:1 (3:0) prvenstvo, **Zagreb:** Concordia - Sokol 1:1 (1:0), državni prvak je zopet izgubil točko. — **Dunaj:** Bac - Sportklub 3:2, Hakoah - Slovan 3:1. — **Turin:** Slavija (Praga) - Torino 3:0. — **Milan:** Ambrosiana - Wacker (Dunaj) 2:1. — **Lazio:** Lazio - Austria (Dunaj) 2:2. — **Genova:** Genoa - Ferencvaros 3:1. — **Marseille:** Sparta (Praga) - Olimpique 4:0. — **Pariz:** Ujpest (Budimpešta) - AC Paris 7:6. — **Frankfurt:** Vienna (Dunaj) - FSV 6:1.

Zimskosportna številka »Domačega prijatelja«. Te dni je izšla družinska revija »Domači prijatelj«, ki je posvečena zimskemu sportu. Prinaša krasne zimske motive, delo znanega alpskega fotografa in turista prof. Janko Ravnika. Revija vsebuje razne zanimive članke o zimskem sportu. Številka bo v propagandnem oziru vsekakor dosegla svoj namen in jo prav toplo priporočamo.

Smučarski tečaj za začetnike. — **SK Ilirija** priredi začetniški tečaj od 4.—11. januarja 1931 v Ljubljani pod vodstvom dobrega nastavnika, katerega ime javimo kasneje. Prijave sprejema g. Mahkovec v kavarni Europa.

Mladinske tekme v Ljubljani. Dne 3. januarja 1931 popoldne priredi SK Ilirija mladinske tekme na 6 in 10 km in sicer v Ljubljani. Podroben razpis sledi.

Začetek je tu

Veliko se je že govorilo in pisalo o vzrokih ki povzročajo večjo umrljivost otrok v mestih od onih na deželi. Povod za to ugibanje tembolj povečuje dejstvo, da je higijena ter ostala oskrba dece mnogo bolja v mestu, kakor ona na deželi, kjer navadno niti stan kakor tudi ostale okolščine niso zdaleka primerne za ugoden razvoj deteta kakor v mestu.

Ta nedostatek moreta odtehtati le dva faktorja, ki sta odločilnega pomena zgoraj opisanega razmerja, to je: življenje v prosti naravi (zlasti v vedno svežem in zdravem zraku) in sveže mleko. Ako bi našemu podeželanu vzeli to dvoje, pa bi že v nekaj generacijah zmanjkalo vasi kakor mesta (ker bi bila s tem tudi njemu odsekana »srčna« korenina).

Življenje v prosti naravi in sveže mleko! Ako ni drugih težjih pogojev, bi se vendar ta dva dala izvesti tudi v mestu, bo rekel dragi čitatelj. In vendar sta ta dva problema, ki sta čeprav najvažnejša — vendar najtežje izvedljiva.

Za bolj higijenična stanovanja se sicer — zlasti zadnje desetletje — dela s polno paro; čistega zraka in gibanja na zeleni trati, sredi bujnega cvetja — pa kljub vsemu temu ni v mestu. Pošilja se tu in tam tudi mladina na deželo, a to navadno le v času počitnic. Vse to v zvezi z raznimi izleti in drugimi športnimi prireditvami zelo vidno in ugodno vpliva na zdravje in razvoj meščanske mladine, ki je pri tej priliki prišla v ožji stik z razmerami na deželi. Saj je znano, da deca, ko obišče svoje sorodnike in znance na kmetih — strastno ljubi uživanje mleka. Niso redki slučaji, ko se ves čas svojega bivanja med njimi hrani skoro izključno z mlekom in kruhom. Kako tako življenje ugodno vpliva na telesni kakor duševni razvoj mladine, imamo priliko redno opazovati.

Za preskrbo mesta samega z zdravim in svežim mlekom, pa se je do danes še bore malo storilo. Mleko — čeprav najboljša in najcenejša prehrana — je sicer najnaravnejše, toda najlažje pokvarljivo blago. V svoji vsestransko popolni sestavi, daje namreč najugodnejše pogoje za razvoj raznih bacilov in škodljivih bakterij, ki se nepoklicano vtihotapijo v mlečne izdelke. Zato je treba pri mleku toliko snage in previdnega ravnanja s posodo, temperaturo itd. kakor pri nobenem drugem živilu.

Samo vsled tega tako slovi in se vsestransko priporoča mleko »izpod krave«, ker je v takem — šele pomolženem — mleku, verjetno še prav malo — ali sploh nič — škodljivih činiteljev. Večkrat pa se mleko preliva in dalj ko stoji v ugodni toplini, bolj pada verjetnost, da je čisto in zdravo. S pasterizacijo oziroma prekuhanjem, se te škodljive snovi sicer po večini umorijo, toda tako mleko zgubi mnogo na svojem pomenu — uničili so se v njem življenjsko važni vitamini, katerih bogata so le redka druga živila.

Vse te in druge nedostatke namerava — kakor smo čuli — odpraviti hvalevredna akcija Mlek. zadruge v Medvodah. Na pobudo Higijenskega zavoda v Ljubljani je že pripravila vse potrebno, da zamaši to kričečo vrzel kot prva v naši domovini.

Zbrala je izmed svojih članov (katerih število znaša že nad 150, a to šele po štirih letih svojega obstoja) najuvidevnejše toraj tudi najnaprednejše živinorejce, ki imajo poleg dobro oskrbovane živine, tlakovane hleve, urejene kanalizacije, zgrajena gnojišča in gnojiščne jame, vsaj dvakrat pobeljene hleve na leto itd., ter dala komisionalno pregledati potom zdravstvenih in veterinarskih oblasti, katerih kontrola se bo periodično stalno vršila, tako za molzne živali, kakor za osobje, ki ima opravka z mlekom. Nabavila jim je tudi špecijelne higijeničnim predpisom odgovarjajoče molžne posode, ter potrebno število hermetično se zapirajočih steklenic, v katerih bo mleko pod papirnato plombo (na kateri bo razviden datum molže in ime producenta) pošiljala svojim odjemalcem

Vse steklenice se bodo pred uporabo temeljito desinficirale, pa tudi molžne posode na primeren način razkužile. Mleko se bo moralo — razen pozimi — transportirati na ledu ali v hladilnih prevoznih napravah. Ker je vsak napredek na deželi težaven — a to tembolj v sedanji splošni krizi, bi bilo brez dvoma priporočljivo, da tudi oblasti podpirajo to akcijo. Zlasti bi bila umestna nabava avtomobila z hladilno napravo. S tem bi se prehranilo na času, kajti mleko bi se shladilo med transportom.

Sicer bo z ozirom na visoke režijske stroške cena tega specialnega mleka res nekoliko višja, toda umevno je, da to ne bo oviralo rediteljev, podjetnikov in raznih javnih ustanov pri nabavi. Naj se oni dinarji raje pritrgajo pri drugih manj nujnih — a večkrat zelo škodljivih nabavah, ker le malo hranil — zlasti za nežni ustroj mladine — ima tako ugodne koristi kakor dobro mleko. Pa tudi odrasli bodo gotovo vedno pogosteje segali po tej najidealnejši pijači. Saj bodo poleg sebe in lastnega mošnjička s tem podpirali tudi naše narodno gospodarstvo, naš socialni ter moralni podvig, ter s tem pokret k splošnemu blagostanju.

Gospodarske vesti

× **Perutninarski tečaj.** Dne 20. t. m. so se zbrali perutninarji k zaključku tečaja. V mestni klavnici v Ljubljani je bilo navzočih nad 140 tečajnikov, kjer se je razkazovalo klanje perutnine, in sicer po francoskem načinu, primerno za eksport. G. Hedžet iz Šiške je praktično tolmačil to delo. G. dr. Kunc je lepo opisal ameriški način klanja. Za tem sta ga. Černetova in g. Seher demonstrirala praktično kapunjenje na starejših petelinih. Na to se je vršil ogled klavniških naprav pod vodstvom g. dr. Kunca. Popoldne ob 14. uri je bilo nadaljevanje predavanj v dvorani Delavske zbornice. Prva je predavala ga. Černetova o valjenju, konserviranju jajc itd. Na to je predaval kmetijski referent g. Malasek iz Novega mesta o krmljenju razne perutnine. Oboje predavanj je bilo zelo praktične narave, s katerim so bili tečajniki zelo zadovoljni. — Zaključno predavanje je pa imel gosp. Zupanc iz Maribora. V zbranih in poljudnih besedah je predavatelj podal najvažnejše iz vsega perutninarstva. Zaključujoč svoje predavanje z vzklikom »kiriki«, so tečajniki bili tedaj izredno animirani. Ta tečaj bi vzgojevalno vplival na razvoj perutninarstva zlasti na deželi. Ko se je zahvalil tajnik Kmetijske družbe gosp. Kafol banski upravi za podporo, ki je omogočila prireditev tečaja, in predsednik odseka g. Seher vsem predavateljem za zares izbrana in poučna predavanja, so se tečajniki ob sedemnajstih razšli.

× **Polom zadružne zveze v Gorici.** Kar so tako odkrito in odločno napovedali člani upravnega sveta goriške zadružne zveze o priliki prevzema te institucije po fašističnih funkcijonarjih, to se je nujno tudi zgodilo. Goriške zadružne zveze tudi pod novo firmo ni več. S tem je izdahnila naša najmočnejša zadružna institucija na Primorskem, v kateri je bilo nagromadenega toliko snovanja, toliko dela in nebroj narodnih zaslug. Na vse strani so bili razgnani marljivi delavci, ki so z neverjetno in nepoznano požrtvovalnostjo gradili blagostanje svojemu narodu. Preko 60 denarnih zadrug in 122 gospodarskih zadrug je upropaščenih, nebroj narodnega premoženja uničenega. Ista usoda je zadela tudi eno največjih zadružnih podjetij jugoslovanskega naroda »Čevljarsko zadrugo v Mirnu«. Vse konstruktivno delo mnogih desetletij, nebroj pritrgljajev našega ljudstva, vse to je izginilo in daje ponovni dokaz o sposobnosti našega ljudstva in skrajni malomarnosti in nepoštenosti onih, ki s silo uničujejo narodne dobrine.

*

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. decembra t. l. ponudbe glede dobave 800 kg bele bombaževine za ležišča. — Prometno-komercijelni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. decmbra t. l. ponudbe glede dobave 100 komadov kaset iz cinkaste pločevine. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. januarja 1931 ponudbe glede dobave 1500 kg pisanih cunj. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 8. januarja 1931 ponudbe glede dobave okovja za vrata in okna, rudarskega orodja, železa ter glede dobave 1000 gum za karbidne svetiljke. — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 8. januarja 1931 ponudbe glede dobave 30 komadov fascikljev za akte, 2000 komadov azbestnega cementnega škriljevca in 500 komadov tesanih hrastovih pragov. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 12. januarja 1931 ponudbe glede dobave raznih svedrov. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 12. januarja 1931 ponudbe glede dobave žarnic.

Dne 9. januarja 1931 se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave raznega telefonsko-telegrafskega materijala.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Borzna poročila

dne 29. decembra 1930.

Devizna tržišča

Ljubljana, 29. decembra. Amsterdam 22'74, Berlin 13'4475, Bruselj 7'8921, Budimpešta 9'8822, Curih 1095'90, Dunaj 7'9303—7'9603, London 274'14, Newyork 56'32, Pariz 221'81, Praga 167'06—167'86, Trst 295'40—295'57.

Zagreb, 29. decembra. Amsterdam 22'71—22'77, Dunaj 793'03—796'03, Berlin 13'4325—13'465, Bruselj 789'21 bl., Budimpešta 986'72—989'72, London 273'74—274'54, Milan 294'45—296'45, Newyork ček 56'22—56'42, Pariz 220'81—222'81, Praga 167'06 do 167'86, Zürich 1094'40—1097'40.

Beograd, 29. dec. Amsterdam 22'71—22'77, Berlin 13'4325—13'4625, Budimpešta 986'72—989'72, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 793'05—796'03, London 273'75—274'55, Milan 294'40—296'40, Newyork 56'22—56'42, Pariz 220'80—222'80, Praga 167'08—167'88.

Dunaj, 29. dec. Amsterdam 286'07, Beograd 12'5825, Berlin 169'09, Bruselj 99'26, Budimpešta 124'24, Bukarešta 4'215, Kopenhagen 189'80, London 34'49, Madrid 74'50, Milan 37'165, Newyork 710, Pariz 27'905, Praga 21'0637, Sofija 5'1460, Stockholm 190'40, Varšava 79'55, Zürich 137'88.

Curih, 29. decembra. Beograd 9'125, Pariz 20'24, London 25'0125, Newyork 514'75, Bruselj 71'975, Milan 26'97, Madrid 54'40, Amsterdam 207'45, Berlin 122'65, Dunaj 72'425, Sofija 3'73, Praga 15'275, Varšava 57'75, Budimpešta 90'175, Atene 6'65, Carigrad 2'44, Bukarešta 3'06.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 29. decembra. 7% Bler 80, 8% Bler 92, tobačne srečke 50, Celj. pos. 160, Ljublj. kred. 125, Hrv. šted. 940, Kred. zav. 170—180, Vevče 128, Split 400, Stavbna 40, Ruše 235—255.

Zagreb, 29. decembra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 85'75—86'50 (86, 86'50), voj. škoda 425'25 do 425'75, kasa 425'25—425'50 (424, 425'25), marc 418—419 (418), 4% agr. obv. 55'50 bl., 7% Bler. 79'75—80 (80'25, 79'75), 8% Bler 91'50—92, 7% pos. hipot. 80—80'50 (80). — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 940—945, Udružena banka 190 do 191, Ljublj. kred. 125 d., Medjunarodna 67 d., Narodna banka 8050 d. — Industrije: Šečerana 293—299, Trboveljska 360—363, Slavonija 200 d., Vevče 128 d.

Beograd, 29. dec. 7% inv. pos. 86'50—87'50, 4% agr. obv. 64, vojna škoda 425—426'50, Narodna banka 8160—8200.

Dunaj, 29. dec. Bankverein 16'75, Kred. zavod 46'90, Dunav-Sava-Adria 13'50, Prioritete 87'60, Ruše 30'50, Trbovlje 45'50, Leykam 3'50.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, brez prometa.

Novi Sad, 29. decembra. Oves: baški, sremski 140—145. Moka: baška 0g, 0gg 240—260, 2. 210 do 230, 5. 185—195, 6. 155—165, 7. 107'50—115, 8. 82'50—87'50. Otrobi: baški 82'50—87'50, sremski, slav. 77'50—82'50. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 22'5 vagonov, koruza 14, moka 3, otrobi 3 vagone. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta, 29. decembra. Tendenca: mirna. Promet: majhen. Pšenica: marc 14'68—14'72 (14'68 do 14'69), maj 14'98—14'99 (14'98—14'99). Rž: marc 9'76 (9'76—9'77). Koruza: maj 12'55—15'60 (12'59—12'60), tranzit maj 15'35 (10'34—10'35).

Živinska tržišča

Dunaj, 29. decembra. d. Prignali so 1771 goved, med temi 1302 mastnih in 469 koščenih. Promet je bil počasen. Prvovrstno blago se je prodajalo po šibkih, biki po trdnih cenah prejšnjega tedna. Vse druge vrste so se pocenile za 5 grošev za kilogram.

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca mlačna, promet: 1 vagon rezane bukovine, 1 vagon drv, 1 vagon hrastovih desk.

J. Hlebš
družba z o. z.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 33
pleskarstvo in soboslikarstvo
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Mag. št. 47.182/ref. I 1084

Razglas

Radi sestave seznama obvezancev za uporabo ljudskega dela v smislu §§ 37—47 zakona o samoupravnih cestah, Uradni list z dne 10. junija 1929. št. 247/60, oziroma v smislu §§ 2—5 zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o samoupravnih cestah, Službeni list z dne 23. avgusta 1930. štev. 114/20, se pozivajo naslednje naštete osebe, da se zglase v dneh od 29. do 31. decembra 1930. ali pa 2. ali 3. januarja 1931. med 8. in 14. uro v mestnem načelstvu v posvetovalnici magistratnega poslopja. In sicer:

a) vsi v ljubljanski občini stanujoči za delo sposobni moški prebivalci od izpolnjenega 18. leta do izpolnjenega 55. leta, ki plačujejo na leto do 100 dinarjev uslužbeniškega davka; obenem morajo povedati, če plačujejo v Ljubljani še kak drug neposrednji davek in v kateri letni višini;

b) vse v ljubljanski občini stanujoče osebe neglede na spol, starost in delovno sposobnost, ki plačujejo na leto nad 100 Din uslužbeniškega davka. Tudi te osebe morajo obenem povedati, ali plačujejo v Ljubljani še kak drug neposredni davek in v kateri letni višini.

Pod a) in b) navedeni naj v dokaz prineso seboj knjižico s koleki, s pomočjo katere uslužbeniški davek plačujejo.

Podjetja in uradi, ki za svoje uslužbence plačujejo uslužbeniški davek skupno, naj predlože, mesto da bi se njih uslužbenci osebno oglasili, mestnemu načelstvu (mag. posvetovalnica) v naznačenem času točne imenske izkaze uslužbencev z dostavljenim individualnim letnim zneskom uslužbeniškega davka.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI
dne 23. decembra 1930.

Št. ad 47.182/30/ref. 1.

Dodatno opozorilo!

Odpade:

Zglasitev dijakov od 24. leta, če ne plačujejo v Ljubljani več nego 100 Din uslužbeniškega davka, in zglasitev državnih, banovinskih, občinskih uradnikov ter civilnih in vojaških uslužbencev (vštevši častnike) kakor tudi vseh duhovniških oseb vseh veroizpovedanj in javnih upokojencev, katerim se plačilo za javno delo odteguje že pri izplačevanju službenih prejemkov in pokojnin. (Podatke o drugih neposrednih davkih nego o uslužbeniškem si mestno načelstvo preskrbi na drug način.)

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 27. decembra 1930.

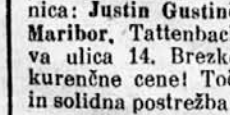
Sportne sanke
dvosedežne, jake, lepe in trpežne po 140 Din. Predprodajalci dobijo popust.
M. Fajfar, kolarstvo
Ljubljana – Trnovska ulica 23. Telefon 34-10

Premog, drva, koks
prodaja
»Ilirija« d. z o. z.
Dunajska 46, tel. 2820
Miklošičeva 6, tel. 2595

Kolesarji!
Končala je sezona vožnje! Treba pa se je pripraviti na prihodnjo pomlad. Zato dajte urediti svoja kolesa, da bodo z malimi stroški kakor nova! Potrebno je, da se kolesa razderejo, emajlirajo, poniklajo, ležaji očistijo, z vazelino namažejo ter zopet sestavijo. Tudi shranite jih lahko čez zimo. Za vse to se priporoča največja specijalna mehanična delavnica: Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postrežba!

Priporoča se modna trgovina
T. Eger
Ljubljana
Sv. Petra cesta 2

Žalostni in potrti javljamo, da je naša dobra in nepozabna soproga, mama, tašča, stara mama itd., gospa

Ivana Kavčič roj. Kavčič

posestnica in gostilničarka v Žireh

po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi svete vere umrla dne 24. t. m. v Žireh, v 72. letu svoje starosti.

Pokopana je bila dne 26. t. m. na pokopališču v Žireh.

Ob tej priliki smo prejeli mnogo dokazov iskrenega sočutja, kar nam je bilo v veliko uteho. Bodi vsem in vsakomur izrečena naša najglobokejša zahvala. Posebno zahvalo pa smo dolžni častiti duhovščini, učiteljstvu, uradništvu, stanovskim tovarišem, Sokolu in njegovemu pevskemu zboru za žalostinke, gasilnemu društvu, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za poslednje spremstvo in izražena sožalja.

Žiri - Beograd, dne 27. decembra 1930.

Jakob Kavčič, soprog.
Dr. Ivan Kavčič, šef adm. odseka Min. Saobračaja, *Beograd*, sin.
Francka Lenger roj. *Kavčič*, hči.
Olga roj. *Verderber*, sinaha.
Ivan Lenger, posestnik in gostilničar, zet.
Ivo in *Mitja*, vnuka.

Kultura

Premijera Mercadeta

V nedeljo smo po daljšem presledku doživeli spet dramsko novost — premijero Balzacovaga »Mercadeta« v režiji dr. **Branka Gavelle**, bivšega ravnatelja Drame v Beogradu, ki je s to režijo otvoril vrsto gostovanj pri našem Narodnem gledališču.

»Mercadet« je komedija borznega špekulanta iz pariškega denarnega sveta pred kakimi sto leti, komedija enega tistih izbrancev družbe in usode, ki jim reke denarja in sreče drve čez dlani, pa ki jim te reke naposled odplavijo še zadnjo slamico upa na uspeh in jim tako nazadnje ne kaže nič drugega, kakor da lepo klonejo in se žalostno udajo povodnji. Pod Mercadetovimi nogami se je sesulo vse, na čemur je stal, pred zadnjim obupom se skuša še z vsakim sredstvom, ki ga more doseči, oteti plazu, ki ga živega polagoma zasipa, toda vse je zaman, vsako lepo laž, vsako dobro spletko, ki si jo izmisli, mu pred nosom razkrinkavajo stvari in ljudje. Z ženitvijo svoje hčere, s katero se je upal denarno spet postaviti na noge, se je ta stari, ingeniozni in fanatični računar in slepar uračunal in presleparil sam: iz njegovega bogatega zeta se mu izbubi siromašen plemič, ki mu je po svoji drzni, brezsramni podjetnosti, po svojem skoraj kriminalnem veselem življenskem optimizmu in po svojih naplačanih in neplačljivih računih skoraj enak. V zadnji uri, ko mu voda teče že prav v grlo in ko vsi upniki neizprosno pritiskajo nanj, si izmisli Mercadet še svojo zadnjo zvijačo: na vsem lepem si izmisli vrnitev svojega bogatega družabnika Godeanja iz Indije, ki da je prišel čez glavo v denarju in poravnava zdaj vse njegove težke račune in je prinesel toliko, da se bodo zdaj spet lahko začele špekulacije — špekulacije, da takih še nikoli. Tu pa usoda na vsem lepem prime Mercadeta za besedo, kakor se v svetu špekulacij in menic zdaj pa zdaj gotovo zgodijo take reči — v resnici se pripelje sam živi, resnični Godean in svet se nenadoma zasuče na drugo stran. — Balzac je napisal Mercadeta mnogo iz svojih lastnih denarnih in življenskih doživetij, zato pa je tudi položil vanj toliko ljubezni in toplote, toliko živega umetniškega ognja, da raste ta gigantski «don Quichote in Hamlet špekulacije«, kakor ga je nazval dr. Gavella, pred nami kakor človek, čigar boji so tudi naši boji, nad čigar obupom trepečemo tudi mi in čigar zmage so skoraj tudi naše zmage. »Mercadet« je velika, zmagovita satira človeške družbe, kakršna je bila pred sto leti in kakršna je še danes, satira človeka, kakršen je bil in kakršen še vedno živi v nas, in zato je »Mercadet« delo, ki ne bo izlepa nehalo biti aktualno.

Kar je pa v teku časa leglo nanj prahu, to je z izredno veščo roko retuširala režija dr. Gavelle. Dr. Gavella je režiser, ki snovi ne sprejme kar tako, dr. Govella se za oblikovanje svojega dramatskega materiala bori z avtorjem kakor enak z enakim in »Mercadet«, kakor smo ga videli v nedeljo, je v pravem pomenu besede ustvaritev njegovega umetniškega duha. Mučnim situacijam, ki bi morale slediti iz starega, malo romantičnega sloga Balzacove drame, se je izognil na ta način, da je po svoje preoblikoval sceno v dvoje, oziroma troje prostorov, in s tem preprostim sredstvom je dvignil predstavo do nepričakovanih višin realistične igre. Njegov oder je ves živel, nobene stvari in nobene vložice ni bilo, ki ne bi vsa vzbujala pozornosti vase. S svojo predelavo je tekst za znatno razdaljo približal gledalcu in v sceni z upniki, ki jo je vpisal sam, je z izrednim čutom ustvaril protiigro Mercadetu in tako z lepim uspehom podčrtal sijajni zaključek komedije. Mimo vsega tega je dr. Gavella najprvo razporedil posamezne svetove v igri, predvsem Mercadeta in svet lepega, vse ljubezni vrednega človeka v njem, kakršen se očituje v svojem razmerju do žene, do hčere in do njene ljubezni, in ta črni, strahotni, neizprosni svet upnikov in njihovih neodložljivih terjatev. V vsem smo doživeli premijero, pripravljeno z vso ljubeznijo in skrbjo, zato pa tudi pomeni »Mercadet« pomembno zarezo v delu našega gledališča.

V igri visi skoraj vsa teža »Mercadeta« na ramah naslovne vloge in Levar je nosil to težo z izredno stvaritelisko močjo. Njegov Mercadet je bil velik in resničen, tako v minutah borbe za tisočake in upniške odloge, kakor v rahlih minutah srečavanja s toploto in intimnestjo svojega doma in svoje krvi. Na višku svoje drame — po vrnitvi resničnega Godearja — je bil na višku tudi sam. Njegovo ženo in hčer sta z vso silo, dobro preprostostjo, ki je tako živo nasprotje vseh njegovih krčevitih zapletljajev in spletk, igrali ga. **Medvedva** in **Vida Juvanova**; **Jan** je bil kot **Julijin** ljubimec čudovit, vse je žarelo iz njega. — Trije prvi upniki so bili v rokah **Skrbinška, Kralja** in **Li paha**; bili so to trije živi, resnični obrazi od prihuljene, zlagane milosrčnosti do odkrite odurnosti, vsak zase umetnina. — Med to družbo in Mercadetom so se kresali prijatelj Verdelin, ki ga je diskretno podal **Plut**, nesrečni, nedobri ženin de la Brive, ki ga je z znano spretnostjo igral **Železnik**, in pa **Méricourt**, ki ga je lepo predstavil **Bratina**. — Veselo, prijetno trojico služinčadi so podali ga. **Rakarjeva**, gdč. **Slavčeva** in Sancin; zlasti ga. Rakarjeva je iz svoje kuharice Virginie napravila prikupen, realističen lik.

Občinstvo je vkljub poznemu datumu in počitnicam skoraj docela dopolnilo gledališče in je igro prav toplo sprejelo. Fri.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Torek, 30. decembra: zaprto.
Sreda, 31. decembra: ob 21. uri »Gospa ministrica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera.

Torek, 30. decembra: »Hasanaginica«. Red C.
Sreda, 31. decembra: ob 16. uri »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 30. decembra: Zaprto.
Sreda, 31. decembra. Zaprto.
Četrtek, 1. januarja ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Grof Luksenburški«. Kuponi.

Radio

Ljubljana, torek, 30. decembra: 12·15 Plošče (pesmi, plesna glasba). 12·45 Dnevne vesti. 13·00 Čas, plošče, borza. 17·30 Radio-orkester. Hawai-jazz. 18·30 Prof. Franc Pengov: Solnce v luči znanosti. 19·00 I. Rupnik: Poklicna posvetovalnica — smoter in njene naloge. 19·30 Dr. Ivan Grafenauer: Nemščina. 20·00 Prenos z Dunaja: Verdijeva opera Aida. 22·30 Časovna napoved in poročila, plošče. 23·00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, sreda, 31. decembra: Opoldanski program odpade. 18.00 Delavska godba »Zarja«. 19.00 Dr. Nikola Preobraženski: Ruščina. 19.30 Literarna ura: Ob 100letnici »Kranjske Čebelice«. 20.00 Zvonenje na ploščah. 20.10 Radio orkester. 21.00 Prenos iz Uniona (Silvestrovanje). 22.00 Prenos s Tabora (Silvestrovanje). 23.00 Pisatelj Milčinski: Staro in novo leto. 23.30 Prenos Silvestrovanja iz Uniona. 24.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, torek, 30. decembra: 13·30 Novice. 17·00 Prenos glasbe iz kavarne. 18·30 Poročila. 20·30 Večer pesmi in arij. 21·30 Jazz-orkester. 22·30 Novice. 22·40 Večerna glasba.

Zagreb, sreda, 31. decembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Pravljice. 18.00 Novice. 20.30 Hrvatske božične in novoletne pesmi. 21.30 Kabaretni večer.

Beograd, torek, 30. decembra: 11·25 Plošče. 12·45 Radio-orkester. 12·30 Novice. 16·00 Jazz-ork. 17·00 Predavanje. 17·30 Plošče. 19·30 Nemščina. 20·00 Radio-orkester. 20·30 Zagreb. 22·30 Novice. 22·50 Balalajke.

Beograd, sreda, 31. decembra: 12.45 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Radio orkester. 19.30 Iz življenja umetnikov. 20.00 Komedija. 20.30 Narodne s tamburico. 21.30 Novice. 21.50 Sprehod po Beogradu na Silvestrovo.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C 477/30—1. 3138

Oklic.

Gjumber Tomaž, trg. v Čakovcu, ki ga zastopa dr. Pikuš Janko, odv. v Dolnji Lendavi, je vložil zoper Dunko (false Kohek) Baro, roj. Kocet, in ležečo zapuščino Dunko (false Kohek) Ivana, obeh posestnikov iz Srednje Bistrice štev. 15, tožbo zaradi 2750 dinarjev s prip.

Ker je tožena stranka neznanega bivališča, odn. ležeči zapuščini, se postavlja za skrbnika dr. Strasser Armin, odv. v Dolnji Lendavi.

Okrajno sodišče v Dolnji Lendavi, odd. II., dne 24. decembra 1930.

*

E 850/30. 3131

Dražbeni oklic.

Dne 9. januarja 1931. ob polenajstih bo pri podpisanem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Podvin, vl. št. 81, 165, k. o. Polzele, vl. št. 410.

Cenilna vrednost: 2887·81 Din; najmanjši ponudek: 1926 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Vransko, dne 14. decembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

3100—3—2

Štev. 4852/1930.
Tlakovanje Kapucinske in Razlagove ulice ter Slomškovega trga.

Razglas

o prvi javni pismeni ofertalni licitaciji za prevzem zemeljskih del in priprave planuma, polaganja robnikov in naprava drobnega granitnega tlaka z zalivanjem stikov na Kapucinski in Razlagovi ulici ter Slomškovem trgu v Celju.

Uprava mestne občine celjske razpisuje po odobrenju ministrstva za gradbe z dne 5. aprila 1930., M. G. Br. 18265, ter na podlagi člena 86. do vštevšega člena 98. zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910., odn. njegovih sprememb in dopolnitev, prvo javno pismeno ofertalno licitacijo za prevzem in izvršitev:

Zemeljskih del in priprave planuma, dobave in polaganja granitnih robnikov in drobnega tlaka na betonski podlagi vključno z zalivanjem stikov, na Kapucinski in Razlagovi ulici ter Slomškovem trgu, za kar je bil odobren proračun v skupnem znesku od Din 1,130.000·—.

Licitacija se vrši v zakonskem 30-dnevnem roku v soboto, dne 31. januarja 1931 ob enajstih na mestnem načelstvu v Celju, soba štev. 6.

Načrti in proračun za razpisana dela so interesentom na vpogled med uradnimi urami v prostorih tehničnega oddelka mestnega načelstva v Celju, soba št. 22, oz. se tamkaj lahko dobijo ofertalni pripomočki proti plačilu Din 100·—.

Ponudbe se morajo vložiti za vsa razpisana dela in sicer v obliki popusta v procentih (izpisano z besedami).

Zapečatene ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100·—, priloge pa s kolkom po Din 2·—, morajo ponudniki ali njih pooblaščenci izročiti na dan licitacije z označbo: »Ponudba za prevzem tlakovanja Kapucinske in Razlagove ulice ter Slomškovega trga v Celju od ponudnika N. N.« neposredno predsedniku licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne. — Poznejše ali nepravilno opremljene ter telegrafske ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in specijalne pogoje, ter mora vložiti kavcijo: domačini Din 107.000·—, tuji državljani pa Din 213.000·— pri blagajni davčne uprave v Celju, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v zmislu člena 86. zakona o drž. računovodstvu in registriranih v zmislu člena 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B. Pogodbe in nabave« zakona o državnem računovodstvu.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, potrdilo ministrstva za zgradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, ter potrdilo pristojne Zbornice za TOI o sposobnosti, mora ponudnik odprte predložiti predsedniku licitacijske komisije obenem z zapečateno oferto. Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Gradbeni gospodar si pridrži pravico, oddati razpisano delo, ne oziraje se na višino ponujene svote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obveznosti.

Vsak ponudnik mora ostati v besedi 60 (šestdeset) dni po licitaciji.

Mestno načelstvo Celje, dne 20. decembra 1930.

Razne objave

3122

Razid društva.

Lovsko društvo Žerovinci je na občnem zboru dne 1. aprila 1928. sklenilo razid društva ter ne obstoji več.

Avgust Vraz, s. r., načelnik. **Alojz Pihlar**, s. r., blagajnik.

*

3115

Objava.

Izgubil sem maturitetno izpričevalo višje drž. realke v Ljubljani iz l. 1908 na ime: Baebler Viktor, rodom z Vrhnike. Proglašam ga za neveljavno.

Baebler Viktor, s. r.

Ouida:

Kneginja Zurova

21

Roman.

»Saj ni govora o sili,« jo je prekinila lady Stoat. »Nešteto je še drugih poti, ki vodijo k dobremu. Otroci nikoli ne vedo, kaj jim je v dobro. Mi, njih starši in čuvarji, jih moramo voditi. Tudi moja Gvendolen je bila trmasta, toda zdaj mi piše v vsakem pismu: ‚Ah, mama, kako dobro si napravila!' Istotako poreče Vera, ko bo leto dni kneginja Zurova.«

Lady Dolly je molčala. V primeri z Adino se je čutila brez moči in slaba. Ah, kako je zavidala prijateljico za njeno železno roko, ki je tičala v žametni rokavici.

Zvečer je lady Dolly še enkrat obdelovala deklico. Brez dolgih ovinkov je prešla takoj k stvari ter ji vnovič pojasnila, kakšne dobrote jo čakajo, če vzame Zurova, rekoč, da bi bil pravi pravcati zločin odbiti od sebe tako srečo. Končno je bruhnila iz nje strast.

»Ti misliš na ljubezen,« je rekla. »Nikar se ne izgovarjaj. Vsa dekleta imajo to v glavi. Tudi jaz sem vzela tvojega očeta iz ljubezni. Bilo je kakor v romanih ali pesmih. Ko sem pa preživela štiri tedne v majhnem. revnem župnišču na deželi, sem šele izprevidela, kako sem bila nespametna. Živela sva v tistem zakotnem gnezdu kakor kakšna farmerja ter pila čaj iz vrčkov iz ponarejenega srebra. Ti se smeješ. Pa ni prav nič smešno. Vere se je včasih smejal kakor ti. Ni vedel, česa mu nedostaje, in svinjina je dišala kakor fazanovo meso, da je le mogel skrbeti za svoje stare ženice in pohabljence v župniji. Jaz pa sem imela boljši okus od njega in sem kmalu izprevidela, koliko je vredna taka ženitev iz ljubezni. Nikakor nečem sramotiti spomina tvojega očeta. Ubožec! Saj nimam nič proti njemu. Po svoje je bil celo izreden človek. Pač pa si je napačno izbral in jaz tudi. To sem mu po dvajsetkrat dnevno povedala, on pa je vzdihoval ter šel k svojim pohabljencem in starkam. Pripovedujem ti to, da ti dokažem, da vem, kaj govorim. Ljubezen in zakon sta dve popolnoma različni stvari. Nikdar bi jih ne smel človek v isti sapi izgovoriti. Tako se skladata kakor mačka in pes: prva je smrt druge. Prosim te, ne glej me tako, na živce mi gre. Rajši se odloči. Sama veš, kakšen odgovor pričakujem od tebe.«

»Jaz sem se že davno odločila,« je odgovorila Vera, »ne vzamem kneza.« Vzklonila se je in njeno obličje je zadobilo tako resen izraz, da je bila videti deset let starejša. »Ne vzamem ga,« je ponovila, »in če se mu vi bojite to povedati, tedaj opravim to jaz. Poslušajte mati, pisala bom v Bulmer, da se vrnem tja. Babica me vzame zopet k sebi. Jaz ne spadam v vaš svet in grem. Pravijo, da sem nadarjena, vsekakor pa mi pridnosti ne manjka. Skušala se bom sama preživljati s poučevanjem glasbe. Za življenje porabim malo. Tako ostanem prosta in ne bom nikomur v nadlego.«

Lady Dolly se je zasmejala. »Imeniten načrt,« je rekla posmehljivo. »Učiteljica glasbe, ko pojdeš v šolo h Correzu. Prava goska si, če se s takimi mislimi pečaš. Le kar iz glave si izbij, da se vrneš v Bulmer. Jaz sem tvoja mati in me moraš slušati. Zahtevam, da vzameš Zurova.«

Stali sta si nasproti z obličjem v obličje. Dekličin obraz je bil jasen in mrzel v svoji sveži lepoti, obličje njene matere pa je bilo videti izpod šminke spačeno, jezno, razburjeno.

»Ne vzamem ga,« je ponovila Vera s stisnjenimi zobmi. Oče bi mi dal prav, če bi še živel. Jutri povem knezu, kaj si o njem mislim, in če je v njem le malo poštenja, me ne bo več nadlegoval.«

»Ti boš še moja smrt, Vera,« je hreščala mati in pri tem je v resnici padla nekoliko v omedlevico. Padla je v naslanjač, zamižala in glava ji je omahnila, da se je njena umetno izdelana frizura podrla.

Toda slabost jo je kmalu minila in sobarica Adrijana jo je hitro spravila k moči ter jo nesla v njeno sobo.

»Neusmiljen otrok!« je pomislila stara devica. »Stoji poleg, ko leži milady v nezavesti, pa se ne gane in solza ji ne kane iz očesa. Angleška vzgoja!«

Ko je Vera ostala sama, je nekaj časa zamišljeno obsedela, podpirajoč si glavo z roko. Nato je pozvonila in velela nesti naslednjega jutra na vse zgodaj na pošto pismo, ki je bilo naslovljeno v Bulmer. Bilo je že polnoči, ko je šla v posteljo, in kmalu je zaspala. Krepost in čednost imata zdravo spanje. Šele slaba vest poznejših let gleda z očmi, ki nečejo skupaj, v pusto nočno praznino. Nenadoma se je prestrašeno prebudila, luč jo je zbodla v oči in nekdo jo je prijel za roko.

»Jaz sem! Jaz, Vera!« je zaihtela njena mati poleg postelje. Strta in bleda, z razmršenimi lasmi, je padla na kolena. »Vera, Vera! Reši me! Oh, drago dete, povem ti tajnost, ki bi ti je nikoli ne bila razkrila, ker pa me nisi hotela slušati, mi ne preostane drugega. Torej zbudi se, hčerka, in poslušaj me. Jaz sem hudobna, grešna ženska, veliko bolj grešna, kakor si moreš misliti. Vendar pa si ti vkljub vsemu moja hčerka, o kateri smem pričakovati, da ne bo hotela moje nesreče. In ti me moreš rešiti. Ne bodi kruta in poslušaj me. Ti moraš vzeti Zurova.«

Ognjeniki na otoku Javi

Najbolj nevarno ognjeniško ozemlje na svetu je malajsko otočje, kjer so nedavno ognjeniki zopet povzročili silno nesrečo in razdejanje. Od zadnjih izbruhih ognjenikov je največ trpel otok Java, kjer je strahovito bljuval ognjenik Merapi. Pred dvemi leti pa je uničila ognjeniška lava otok Palpeve, kjer je našlo smrt nad 1000 ljudi. Največja katastrofa pa je doletela to otočje 26. avgusta leta 1883., ko je ognjenik Krakatau velik del otočja pokril s 4 metre debelo plastjo lave in uničil vsa pomorska mesta na teh otokih. Takrat je našlo nad 70.000 ljudi svojo smrt.

Na Javi so doživeli najhujši ognjeniški izbruh katerih pa deluje navadno komaj le polovica. V Ameriki in tudi drugod poznamo sicer večje, višje in tudi bolj nevarne ognjenike, pa nekateri ognjeniki na Javi vendarle tudi niso ravno majhni. Ognjenik Ardjum n. pr. je visok 3343 metrov.

Na Javi so diživeli najhujši ognjeniški izbruh leta 1772., ko je ognjenik Popandajan zalil z lavo nad 40 vasi. Takrat so ljudje govorili, da je tiste vasi »zemlja požrla«, tako naglo in nepričakovano je prišla nesreča; v resnici pa je vse tiste vasi pokrila lava in pesek.

Značilno za delovanje ognjenikov na Javi je silna moč njihovih izbruhov. Ognjena sila trga kar cele vrhove ognjenika proč in raznaša silne mase zemlje in kamenja daleč naokrog. Ko je deloval ognjenik Popandojan, se je odprlo na njem novo žrelo, ki je imelo nad 20 kvadratnih kilometrov površine.

Ognjeniško ozemlje na Javi, v čigar središču stoji naselbina Garvet, nudi popotniku veličastno in prekrasno pokrajinsko sliko. Dolina je silno rodovitna in v njej rastejo vse tropične rastline. Okoli doline pa se dvigajo nevarni stožci ognjenikov, tako da je vsa pokrajina podobna staremu amfiteatru (odprto podoljgasto gledališče brez strehe). Popotniki obiskujejo najrajše ognjenik Palaga-bada, v čegar najbližnji okolici ne živi noben tič, noben metulj in sploh nobeno živo bitje — vse zavija grobna tišina. Ob vznožju tega ognjenika pa leži staro indijsko svetišče ...

Mojster smuške tehnike
Slika nam kaže skok postrani. Tako je skočil neki mojster v švicarskih Alpah.

Krvavi izgredi na otoku Teneriffi
V mestu Santa Cruz na otoku Teneriffi (otok Tenerifa spada k skupini Kanarskih otokov) je prišlo nedavno do krvavih spopadov med policijo in prebivalstvom. Na sliki vidimo, kako policija razganja demonstrante.

Najstarejše mesto na svetu

Po najnovejših raziskavanjih vtegne biti najstarejše mesto na svetu mesto Cuzko (Kucko) v južno-ameriški republiki Peru, kjer so odkriki sledove kulture, ki sega najmanj 13.000 let nazaj.

Mesto kaže v svojem načrtu ali tlorisu obliko »pume« (živali, ki je podobna leopardu), ko se pripravlja na skok. Puma je bila namreč znak moči tedanjih krajev »Inka«. Od stare kulture Ink nam se da ni dosti drugega ohranjenega kakor stara zidovja in še od teh večinoma samo temelji.

To mesto pa ni bilo samo glavno mesto dežele Peru, ampak glavno mesto cele južne Amerike. Vladarji, ki so stolovali v tem mestu, so vladali nad deželami Peru, Bolivija in Čile; njihova moč pa je segala tudi daleč v Argentinijo in Brazilijo. V mestu Cuzko se nahajajo razvaline najstarejših palač, svetišča pa so najmanj trikrat tako stara kakor najstarejša svetišča v Egiptu.

Danes pa izgleda to mesto tako, kakor kakšno srednjeveško špansko mesto.

Vljudni Angleži

Prihodnjo spomlad bodo v Angliji šteli ljudi in kakor je znano, mora pri ljudskem štetju vsak povedati tudi svojo starost.. Povedati starost pa je bilo zelo mučno za ženske, kajti ženska noče biti nikdar stara.

Ženskam pa vljudni in galantni Angleži nočejo delati težav in zato so sklenili, da vsaj tistim ženskam, ki stanujejo po hotelih in penzijonatih, ni treba povedati, koliko so stare.

Zlobni jeziki na Angleškem zategadelj trdijo, da bo na dan ljudskega štetja na Angleškem mnogo premalo hotelov.

Pomanjkanje kokoši

V veliki vasi v Lotvingiji se je dogodilo tole: Neki kmet je prinesel na trg več starih kokoši, ki niso več nesle. Kupca pa kar ni mogel najti, ker so blede peče na kurjih glavah izdajale njihovo starost. Kmet se je žalostno vračal domov. Spotoma pa je prišel na dobro misel. Komaj je prišel domov, je vzel iz tor bice svoje hčere znani »lipen-stift« in s tem je pobarval peče svojih starih kokoši lepo rdeče. Naslednjega dne je nesel kure zopet na trg, kjer jih je prav kmalu prodal.

Največji klobuk za ženske na svetu

V Londonu razkazujejo sedaj klobuk za ženske, ki je baje največji na svetu. Ameriški listi so od tega klobuka kar navdušeni, nosi ga pa gospodična Jessie Motthews, ki jo prištevajo med najlepše ženske na londonskem gledališkem nebu. Klobuk je 15 čevljev visok, v obsegu pa meri 25 ševljev, narejen pa je iz 150 velikih nojevih peres. Težak pa ni tako kakor to izgleda na prvi pogled. Peresa so zvezana s tanko mrežo, v mreži pa je zataknjenih še 500 malih nojevih peresc. Cena klobuka je 20.000 dolarjev.

Najmodernejša naprava za proizvajanje pogonske sile v Brnu

V Brnu so nedavno izročili v obrat veliko elektrarno, ki preskrbuje ob enem s kurjavo tudi oddaljene kraje in spada baš zaradi te zveze med najmodernejše naprave te vrste v Evropi. Nova naprava je važna zlasti za velike suknarne v Brnu, ki leže skoro druga poleg druge in se zato centralna naprava za razsvetljavo in za kurjavo sijajno izplača.

Naprava leži jako ugodno ob vodi in je opremljena s stroji, ki jih tudi mlajši inženjerji še ne poznajo. Tam imajo n. pr. parni kotel, čegar kurilna površina meri 1150 kvadratnih metrov. Para ima 65 atmosfer pritiska. O takih pritiskih se še pred malo let ni sanjalo nobenemu izdelovalcu kotlov. Kurijo pa kotle s premogovim prahom, premog pa meljejo s posebnimi stroji. Kotli izrabijo do 90 odstotkov svoje sile. Štirje turbo-generatorji pa proizvajajo do 24.000 kilovatov.

Dobičkanosne knjige

Včasih so pisatelje najboljše plačevali v Angliji. Dickens je dobil za svoje »Pik-vikovce« nad 2000 funtov šterlingov, Tomaž More je dobil za svojega »Seridana« tudi 2000 in za »Lola Rhock«-a 3000 funtov. Zgodovinar Robertson je dobil za svojo »Zgodovino Karla V.« 4500 funtov, lord Byron pa je dobil za svoja dela od svojega založnika 30.000 funtov nagrade. On pa tega denarja ni obdržal zase, ampak ga je kot pravi angleški lord poklonil za razne druge namene.

»Ali si že kedaj doživel kakšno železniško nesrečo?«

»Da — ko smo se nedavno peljali skozi neki predor, sem poljubil očeta namesto hčerke!«

Iz »Zagreber Morgenblatt«-a: »Švedski kralj je sprejel gospo Kolontajevo, opolnomočeno zastopnico svojetske Rusije: »... Bil je to diven prizor, kako so se žrebci vzpenjali, ko je gospa Kolontajeva vstopila v zgodovinsko paradno kočijo...«

Skladatelj Oskar Nedbal.
Češki skladatelj in znameniti dirigent Oskar Nedbal je dan pred božičem v Zagrebu skočil iz gledališkega poslopja in obležal mrtev na ulici.

Dobra nagrada

Dobre nagrade so dobili tudi ruski pesnik Karamzin, ki mu je dala cesarica Katarina II. za neki slavospev 1200 rubljev, švedska kraljica pa je naklonila pesniku Formersheimu za kratko pesmico, kjer jo hvali do neba, 500 cekinov. Italijanski pesnik Samazar pa je dobil za pesmico, ki je imela celih 6 vrstic, za vsako vrstico po 100 cekinov.

Humor
»Vaša obleka vam sijajno pristoja. Ali bi mi hoteli povedati naslov vašega krojača?«
»Povem ga že, ampak samo pod pogojem, da mu vi ne poveste mojega!«

Kolikšno starost dočakajo živali

Na to vprašanje odgovarja ravnatelj zoološkega vrta v Berlinu dr. Zedtwitz takole:

»Priznati moram, da me to vprašanje redno spravi v precejšnjo zadrego. Za živali žalibog še nimamo rojstnih listov, in ko pa žival doraste in ko dobi svojo pravo barvo, je težko reči, koliko je stara. Nekaj pa vem, kar se stalno ponavlja: mi starost živali navadno mnogo previsoko cenimo. Do 5 metrov visoka žirafa je kljub svoji velikosti lahko stara le 8 ali 9 let, 4 metre dolg aligator 25 let, velik kondor pa 10—12 let. Velikost živali nas namreč vedno zavaja, da cenimo starost živali Mnogo previsoko. Tista »žival«, če je ta beseda umestna, ki dočaka silno visoko starost, je navadno človek. Mogoče dočaka le še slon višjo starost, gotovo pa jo dočaka labud. Jeleni pa dočakajo navadno le do 20 let.

Prav lepo starost dočakajo mačke in psi. Po 20—30 let stari psi niso nobena redkost, vendar pa dočakajo psi praviloma le 13—14 let. Kar je več, je že nenavadno; 30 let pa je posebna redkost.

Sam pa imam mačko, ki je že 22 let stara Zob sicer nima več, zato pa živi ob samem mleku.«

Afrika pred 11.000 leti

Znani raziskovalec Afrike Leon Frobenius je te dni poročal v Frankfurtu o uspehih svojih raziskovanj v Afriki v letih 1918.—1930. Namen njegovih potovanja v Afriko je bil, da nabere kolikor mogoče dosti zgodovinskega gradiva. Našel je res mnogo starih kamenitih kipov in starih slik, ki potrjujejo, da je bila Afrika že pred 11.000 leti razvita dokaj visoka kultura.

Pismene kazni za avtomobilske grešnike

V mestu Detroit, kjer ima Ford svojo ogromno fabriko za avtomobile, je avtomobilski promet silno velik in zato je dosti veliko tudi število nezgod, ki jih povzročajo nespretni vozači. Denarne kazni, ki jih morajo taki ljudje plačevati, so v Detroitu sicer zelo visoke, pomagale pa niso nič. Sedaj pa je prišlo nekemu tamkajšnjemu sodniku na misel, da bi ne bilo napak, če bi kaznoval grešnike s tem, da jim da vsako prepoved, zoper katero so grešili, po stokrat prepisati. In res — sedaj prihajajo vsako jutro odrastli ljudje na sodišče, tam pa pišejo po stokrat in še večkrat: »Če vidim rdečo luč, se moram ustaviti«.

Pravijo, da je ta kazen jako uspešna, ker je za Amerikanca čas zlato in bi raje precej plačal kakor pa da mora po stokrat napisati eno in isto stvar.

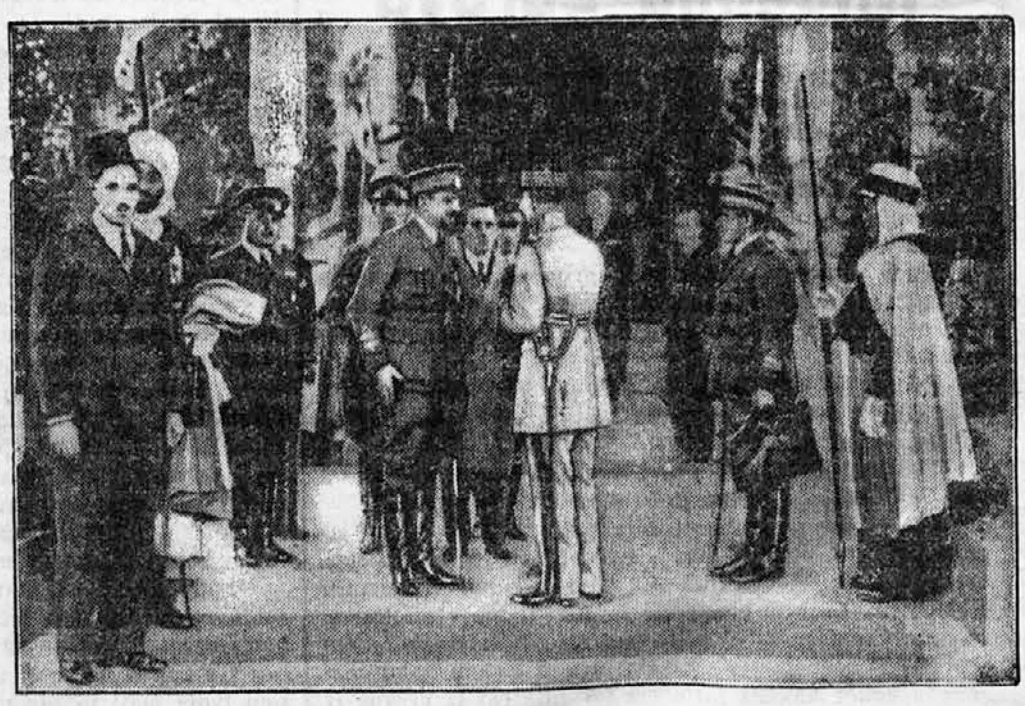

Italijanski letalci v Maroku
Na svojem letu v Južno Ameriko so dospeli italijanski letalci v Maroko, kjer so pristali v mestu Kenitra. Na sliki vidimo poveljnika italijanskih letalcev generala Itala Balba (na sredini) in pa francoskega generala Nogues-a pred vladno palačo v Rabat-u.

Izdaja tiskarna »Merkur«, Gregorčičeva ulica 23. Za tiskarno odgovarja Otmar Mihálek. — Urednik Milan Zadnek. — Za inseratni del odgovarja August Kozman. — Vsi v Ljubljani.